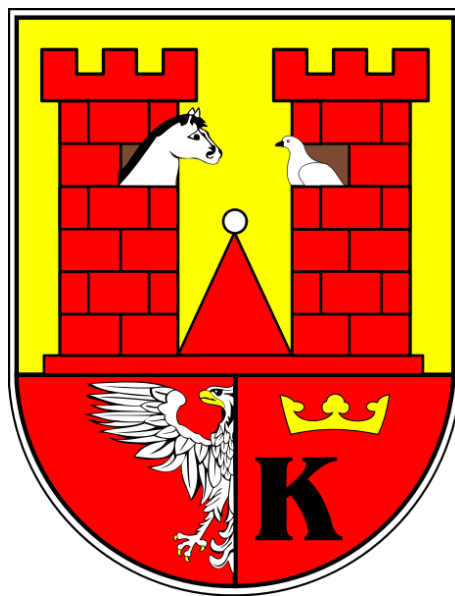




***Prognoza Oddziaływania na Środowisko
Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa
na lata 2015–2024***



INICJATYWAŁOKALNA.PL

Lipiec 2015

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
1.1 PODSTAWA PRAWNA.....	5
1.2 CEL SPORZĄDZANIA OPRACOWANIA.....	7
1.3 ZAKRES PROGNOZY WYMAGANY PRAWEM I TRYB POSTĘPOWANIA	8
1.4 ZASTOSOWANA METODYKA.....	10
2. CHARAKTERYSTYKA OCENIANEGO DOKUMENTU	12
2.1 INFORMACJE PODSTAWOWE.....	12
2.2 GŁÓWNE CELE I ZAŁOŻENIA STRATEGII.....	12
2.3 POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	15
3. CHARAKTERYSTYKA TERENU GMINY WŁOSZCZOWA ORAZ OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA	16
3.1 ANALIZA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMY JEGO OCHRONY ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI STRATEGII Z UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	16
3.1.1 Lokalizacja obszaru	16
3.1.2 Powierzchnia ziem	17
3.1.3 Ludność.....	18
3.1.4 Lokalny klimat	21
3.1.5 Jakość powietrza atmosferycznego	21
3.1.6 Krajobraz oraz występujące formy ochrony przyrody	23
3.1.7 Warunki wodne	34
3.1.8 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	46
3.1.9 Zasoby naturalne	50
3.1.10 Dobra materialne, zabytki	52
3.2 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	52
3.3 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ ZAWARTYCH W STRATEGII.....	53
4. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ USTALEŃ STRATEGII NA ŚRODOWISKO	54
4.1 MATRYCA ZBIORCZA ODDZIAŁYWAŃ ŚRODOWISKOWYCH	56
4.2 WPŁYW REALIZACJI PROJEKTU NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY ŚRODOWISKA	63
4.2.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta	63
4.2.2 Klimat, powietrze atmosferyczne	67
4.2.3 Ludność.....	68
4.2.4 Powierzchnia ziem, krajobraz.....	69
4.2.5 Warunki wodne	71
4.2.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	72
4.2.7 Zasoby naturalne	74

4.2.8 Dobra materialne, zabytki	74
4.2.9 Obszary chronione, Natura 2000.....	74
4.3 SKUMULOWANE I TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	77
4.4 OPIS PRZEWIDYWANYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ ZADAŃ STRATEGII.....	78
5. PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNEGO DO ZAWARTEGO W PROJEKCIE STRATEGII.....	87
6. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU.....	88
7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	89
WYKAZ RYSUNKÓW	92
WYKAZ TABEL.....	92
BIBLIOGRAFIA.....	94

Wykaz skrótów

BAT	– najlepsze dostępne techniki (<i>ang. best available techniques</i>)
GUS	– Główny Urząd Statystyczny
GZWP	– główny zbiornik wód podziemnych
JCWpd	– jednolite części wód podziemnych
KPdC	– Korytarz Południowo-Centralny
LHS	– Linia Hutnicza Szerokotorowa
OChK	– obszar chronionego krajobrazu
ONO	– obszar najwyższej ochrony
OOS	– ocena oddziaływania na środowisko
OWO	– obszar wysokiej ochrony
OZE	– odnawialne źródła energii
PEM	– pola elektromagnetyczne
PIG	– Państwowy Instytut Geologiczny
PM	– pył zawieszony
PMŚ	– Państwowy Monitoring Środowiska
Prognoza	– <i>Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024</i>
PWIS	– Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDOŚ	– Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Strategia	– <i>Strategia Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024</i>
WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn zm.) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zapisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
- *Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985);
- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG* (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów*

i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 817);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031);

- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2015 r. poz. 469);
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.).

1.2 Cel sporządzania opracowania

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją inwestycji powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym. Zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych

oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Świętokrzyskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Kielcach – celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

1.3 Zakres prognozy wymagany prawem i tryb postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

- zawierać:
 - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- określać, analizować i oceniać:
 - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziem,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

- przedstawiać:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Natomiast szczegółowy zakres niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 wyżej cytowanej ustawy został wskazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 4 maja 2015 r., znak: WPN-II.411.15.2015.ML) oraz

Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (pismo z dnia 8 maja 2015 r., znak: SEV.9022.5.32.2015).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024*.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Poddano analizie dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu celów i zadań zawartych w Strategii. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programie Ochrony Środowiska oraz uzyskanych z Urzędu Gminy Włoszczowa, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.
- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z Urzędu Gminy Włoszczowa oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania,

a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione i obszary Natura 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.

- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Powyższe metody są stosunkowo ogólne i mają dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1 Informacje podstawowe

Podstawą prawną do przygotowania *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* jest art. 4 ust. 1. *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, który mówi, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.

Opracowywanie *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk gminnych. Dyskusja obejmowała analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz możliwości dalszego rozwoju Gminy Włoszczowa, co pozwoliło uzyskać odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące obecnego stanu, jak również przyszłości Gminy Włoszczowa. Realizacja celów zawartych w *Strategii* wspiera pozytywne przemiany na terenie gminy. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy.

Prace nad *Strategią* były koordynowane przez Zespół ds. *Strategii* powołany dnia 29 sierpnia 2015 r. przez Wójta Gminy Włoszczowa. W skład zespołu weszło 17 członków: pracownicy Urzędu Gminy Włoszczowa, urzędnicy instytucji gminnych, a także przedstawiciele samorządu terytorialnego. *Strategia Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* składa się z trzech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: pierwsza jest częścią wprowadzającą, druga częścią programująco-strategiczną, zaś trzecia – wdrożeniową.

2.2 Główne cele i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024 jest dokumentem, który prezentuje wizję, jaką chciałyby być gmina w 2024 roku. Wizja ta została ujęta w sformułowaniu: *Gmina Włoszczowa zapewnia wysoką jakość życia dzięki aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców.*

W celu realizacji zamierzonej wizji, wyznaczono misję: *Gmina Włoszczowa budując kapitał społeczny tworzy warunki do rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców*, która ma być motorem do spełnienia wizji – Włoszczowa 2024.

Tabela 1 Wizja i Misja wyznaczone dla Gminy Włoszczowa w ramach Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024

WIZJA <i>Gmina Włoszczowa zapewni wysoką jakość życia dzięki aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców</i>
MISJA <i>Gmina Włoszczowa budując kapitał społeczny tworzy warunki do rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024

W celu urzeczywistnienia założeń wizji i misji przeprowadzono warsztaty i konsultacje społeczne, w ramach których wyznaczono dwa cele główne:

- Włoszczowa gminą zaspokajającą potrzeby społeczne mieszkańców.
- Włoszczowa gminą przedsiębiorczą.

Pomocne w realizacji założeń zawartych w celach głównych mają być cele szczegółowe oraz wyodrębnione wokół nich zadania priorytetowe o większym stopniu szczegółowości. Poszczególne cele i zadania prezentują tabele 2 i 3.

Tabela 2 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 1 Celu głównego: Włoszczowa gminą zaspokajającą potrzeby społeczne mieszkańców

1.1 Estetyczna i funkcjonalna przestrzeń publiczna	
Działanie priorytetowe	Zadania
1.1.1. Ukształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej	1.1.1.1 Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.
	1.1.1.2 Dostosowanie do potrzeb mieszkańców obiektów użyteczności publicznej.
	1.1.1.3 Przystosowanie obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
	1.1.1.4 Stworzenie programu estetyzacji przestrzeni miejskiej.
	1.1.1.5 Utworzenie Parku Miejskiego.
	1.1.1.6 Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w pobliżu centrum Włoszczowy.
1.1.2. Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska	1.1.2.1 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
	1.1.2.2 Wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii.
	1.1.2.3 Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej.
	1.1.2.4 Wspieranie budowy obwodnicy Włoszczowy.
1.1.3. Dostosowanie usług publicznych do potrzeb osób starszych	1.1.3.1 Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście.
	1.1.3.2 Tworzenie prozdrowotnej przestrzeni publicznej.
	1.1.3.3 Utworzenie społecznego Domu Pomocy Diennej dla osób starszych.
	1.1.3.4 Uruchomienie Zintegrowanego Programu Profilaktycznego dla osób starszych.
1.2 Atrakcyjna oferta rekreacji, kultury i edukacji	
Działanie priorytetowe	Zadania
1.2.1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej	1.2.1.1 Wykreowanie rozpoznawalnego regionalnego produktu rekreacji dzięki wykorzystaniu zasobów naturalnych: lasów, zbiorników wodnych itp.
	1.2.1.2 Utworzenie Interaktywnego Centrum Energetycznego.
	1.2.1.3 Modernizacja, rozbudowa i zwiększanie atrakcyjności szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych.
	1.2.1.4 Rozbudowa tras do nordic walking'u.
	1.2.1.5 Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Placówek Oświatowych nr 2 we Włoszczowie.

	1.2.1.6	Modernizacja Stadionu Sportowego im. Mariana Górskiego.
1.2.2. Wspieranie rozwoju kultury	1.2.2.1	Modernizacja obiektów kulturalnych.
	1.2.2.2	Wspieranie dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.
	1.2.2.3	Wspieranie działań związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i kulturowych.
	1.2.2.4	Stworzenie stałego kalendarza wydarzeń kulturalnych.
	1.2.2.5	Wspieranie udziału środowiska lokalnego w tworzeniu kultury.
1.2.3. Doskonalenie systemu edukacji	1.2.3.1	Organizowanie wysokiej jakości systemu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, w tym wzmacniającego rozwój kompetencji kluczowych.
	1.2.3.2	Zapewnienie dla wszystkich dzieci miejsc w przedszkolach.
	1.2.3.3	Utworzenie placówki opieki żłobkowej.
1.2.4. Rozwój usług prozdrowotnych	1.2.4.1	Wprowadzenie systemu rowerów miejskich.
	1.2.4.2	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zdrowego trybu życia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024

Tabela 3 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 2 Celu głównego: Włoszczowa gminą przedsiębiorczą

2.1. Wzrost aktywności gospodarczej	
Działanie priorytetowe	Zadania
2.1.1. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	2.1.1.1 Pobudzanie tworzenia oraz rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.
	2.1.1.2 Wykreowanie specjalizacji gospodarczej regionu.
	2.1.1.3 Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.
	2.1.1.4 Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług.
	2.1.1.5 Zagospodarowanie pod działalność gospodarczą terenów zlokalizowanych w obrębie peronu Włoszczowa Północ.
2.1.2. Przygotowanie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2.1.2.1 Wyznaczenie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
	2.1.2.2 Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez wprowadzenie terenów do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
2.2. Wzrost aktywności społecznej	
Działanie priorytetowe	Zadania
2.2.1. Wspieranie organizacji pozarządowych	2.2.1.1 Tworzenie warunków do realizacji zainteresowań i samorozwoju mieszkańców.
	2.2.1.2 Wspieranie działań zmierzających do tworzenia trójsektorowych partnerstw.
	2.2.1.3 Wspieranie Forum Organizacji Pozarządowych.
	2.2.1.4 Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu.
	2.2.1.5 Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.
2.2.2. Wspieranie inicjatyw oddolnych	2.2.2.1 Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej.
	2.2.2.2 Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych.
	2.2.2.3 Wspieranie inicjatyw lokalnych.
	2.2.2.4 Utworzenie funduszu obywatelskiego.
	2.2.2.5 Utworzenie Gminnej Rady Sportu.
2.2.3. Włączenie społeczne osób starszych	2.2.3.1 Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
	2.2.3.2 Opracowanie i realizacja kompleksowego programu wspierania osób starszych.
	2.2.3.3 Utworzenie Gminnej Rady Seniorów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024

2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024 jest zgodna i komplementarna z wieloma dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, takimi jak:

- *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;*
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020;*
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;*
- *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020;*
- *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020;*
- *Strategia Rozwoju Powiatu Włoszczowskiego;*
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019;*
- *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010–2017.*

Komplementarność tych dokumentów ze Strategią ma podnieść efektywność planowanych do realizacji zadań priorytetowych. Spójności te szczegółowo opisuje podrozdział 3 w rozdziale 2 Strategii.

3. Charakterystyka terenu Gminy Włoszczowa oraz obecnego stanu środowiska

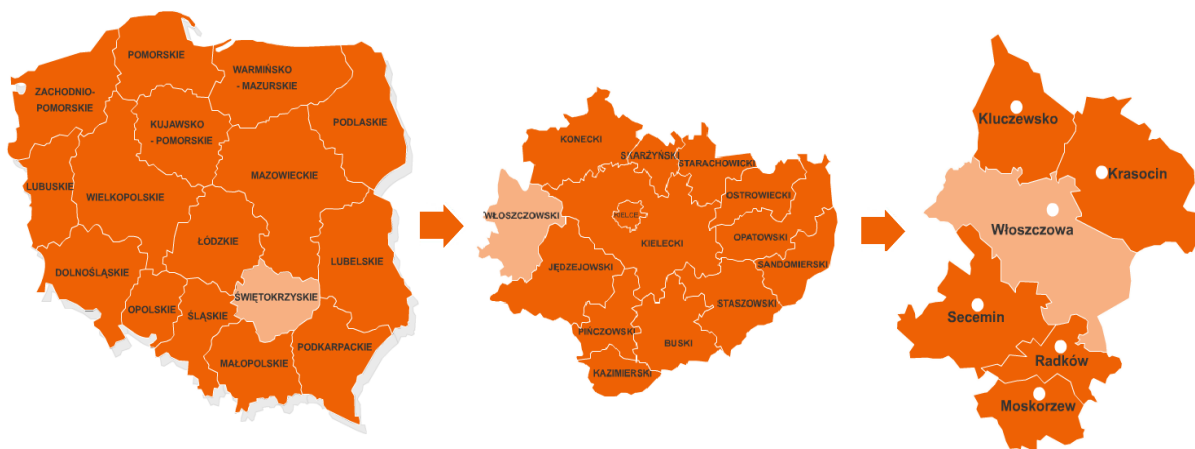
3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

W poniższym podrozdziale scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnej sytuacji i stanu środowiska na obszarze Gminy Włoszczowa. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1 Lokalizacja obszaru

Gmina Włoszczowa położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w centralnej części powiatu włoszczowskiego. Lokalizację gminy na tle kraju, województwa i powiatu przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Włoszczowy na tle kraju, województwa i powiatu



Źródło: Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, www.mapapolski.com.pl

Gmina Włoszczowa graniczy od północy z Gminą Kluczewsko, od północno-wschodu z Gminą Krasocin, od wschodu z Gminą Małogoszcz (powiat jędrzejowski), od strony południowej z Gminą Radków, od południowo-zachodu z Gminą Secemin, a od strony zachodniej z Gminą Koniecpol (powiat częstochowski, województwo śląskie) oraz Gminą Żytno (powiat radomszczański, województwo łódzkie). W skład gminy wchodzi 25 sołectw: Bebelno Kolonia, Bebelno Wieś, Boczkowice, Czarńca, Danków Duży, Danków Mały, Dąbie, Gościencin, Jeżowice, Kąty, Konieczno, Kurzelów, Kuzki, Ludwinów, Łachów,

Międzylesie, Motyczno, Nieznanowice, Ogarka, Przygradów, Rogienice, Rząbiec, Silpia Duża, Wola Wiśniowa, Wymysłów,. Siedzibą gminy jest miasto Włoszczowa.

3.1.2 Powierzchnia ziem

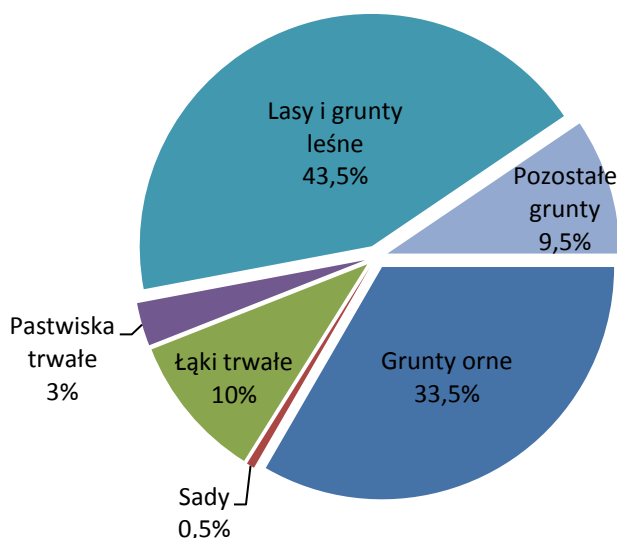
Powierzchnia administracyjna Gminy Włoszczowa wynosi 254,61 km², co stanowi 28% powierzchni powiatu włoszczowskiego. Strukturę użytkowania gruntów na obszarze Gminy Włoszczowa przedstawiono w tabeli 4 i na rysunku 2.

Tabela 4 Użytkowanie gruntów w Gminie Włoszczowa w 2014 roku

Obszar	Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne				Lasy i grunty leśne [ha]	Pozostałe grunty (pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki) [ha]
		Grunty orne [ha]	Sady [ha]	Łąki trwałe [ha]	Pastwiska trwałe [ha]		
Gmina Włoszczowa	25 461	8 491	143	2 574	767	11 074	2 412

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Rysunek 2 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Włoszczowa w 2014 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W strukturze użytkowania gruntów na terenie Gminy Włoszczowa dominują grunty leśne, które stanowią 43,5% ogólnej powierzchni. Grunty orne stanowią drugą w kolejności formę użytkowania gruntów zajmując 33,5% całego obszaru. Najmniejszy udział w strukturze użytkowania gruntów Gminy Włoszczowa stanowią sady (0,5%).

Gleby występujące na obszarze Gminy Włoszczowa w większości zaklasyfikowane zostały do gleb o średniej, średnio dobrej i słabej jakości. Podział na klasy bonitacyjne jest

odzwierciedleniem wartości rolniczej gleb. Podstawą zaliczenia gleb do danej klasy bonitacyjnej są przede wszystkim ich właściwości i warunki przyrodnicze terenu, wpływające zasadniczo na ich urodzajność. Klasy bonitacyjne ustalane są oddzielnie dla gruntów ornych i użytków zielonych. Przydatność rolniczą gleb określają kompleksy, będące typami siedliskowymi rolniczej powierzchni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór uprawianych roślin.

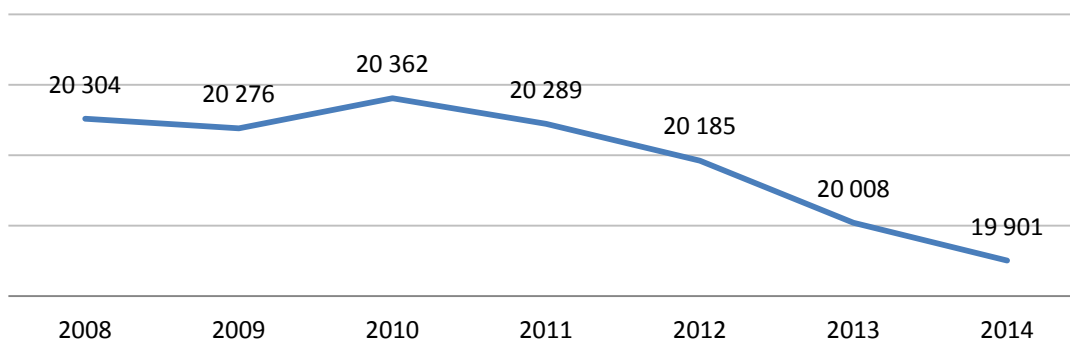
Na obszarze Gminy Włoszczowa wyróżnić można trzy rodzaje obszarów glebowych:

- Tereny, na których występują gleby klasy: II, IIIa, IIIb. Są to gleby typu rędzin czarnoziemnych i brunatnych oraz deluwialnych wytworzonych na bazie wapieni kredowych. Ponadto zaliczyć tu można gleby pseudobielicowe i brunatne wytworzone z glin lekkich i piasków gliniastych zalegających płytko lub średnio płytko na glinie. Gleby te nadają się do intensyfikacji produkcji rolnej i odpowiadają wszystkim roślinom o dużych wymaganiach, takich jak: pszenica, buraki, rośliny motylkowe przemysłowe. Gleby zalegają na terenach płaskich lub na łagodnych zboczach i nie podlegają erozji.
- Tereny, na których występują gleby klasy: IVa i IVb reprezentowane przez rędziny czarnoziemne płytkie, rędziny bardzo lekkie mieszane, gleby brunatne i pseudobielicowe wytworzone z piasku gliniastego zalegającego średnio głęboko na glinie, lub wytworzone z glin, czarnoziemne wytworzone z piasków gliniastych. Gleby te nadają się do produkcji rolniczej z ograniczeniem. Występują na łagodnych zboczach i szczytach oraz terenach płaskich, rzadko podlegają erozji.
- Najgorsze, nie chronione prawie klasy gleb, tj. klasa V i VI. Wyróżnić tu można następujące rodzaje gleb: brunatne i pseudobielicowe wytworzone z piasków całkowitych i niecałkowitych, piaski wapienne i zbielcowane, gleby brunatne kwaśne wytworzone z piasków luźnych całkowitych i niecałkowitych zalegających głęboko i średnio głęboko na glinie, czarne ziemie i gleby murszowe. Są to gleby bardzo częste na terenie gminy. Okresowo są one za suche lub stale podmokłe.

3.1.3 Ludność

Gminę Włoszczowę w 2014 roku (według stanu na dzień 31 grudnia) zamieszkiwało 19 901 osób (co stanowiło 43% ludności powiatu włoszczowskiego). Liczbę ludności w gminie w latach 2008–2014 przedstawiono na rysunku 3.

Rysunek 3 Liczba ludności w Gminie Włoszczowa w latach 2008–2014

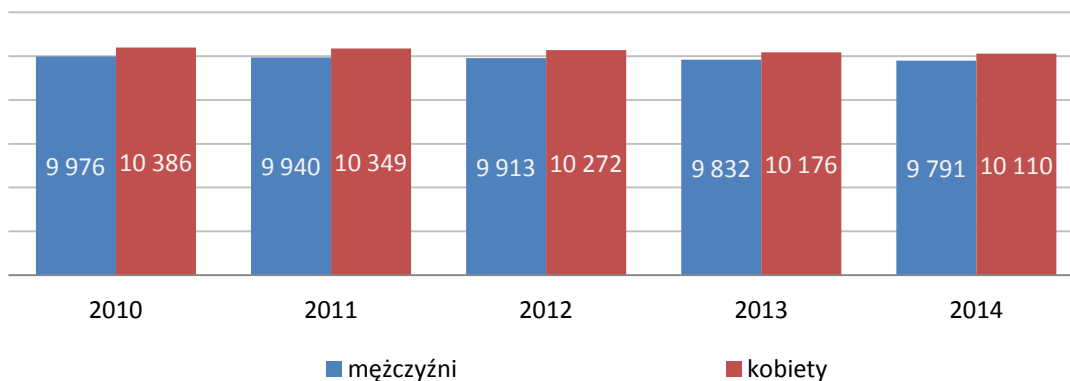


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Włoszczowa od 2011 roku obserwuje się cykliczny spadek liczby ludności. Spowodowane jest to utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym (-3,0 w 2013 roku) oraz ujemnym saldem migracji (-2,5 w 2013 roku). W latach 2008–2014 całkowita liczba ludności zmalała o 403 osoby (2%).

Na przestrzeni ostatnich lat w strukturze ludności Gminy Włoszczowa dominują kobiety (rysunek 4), które stanowią ponad 50% wszystkich mieszkańców – w 2014 roku na 100 mężczyzn przypadało 103 kobiety.

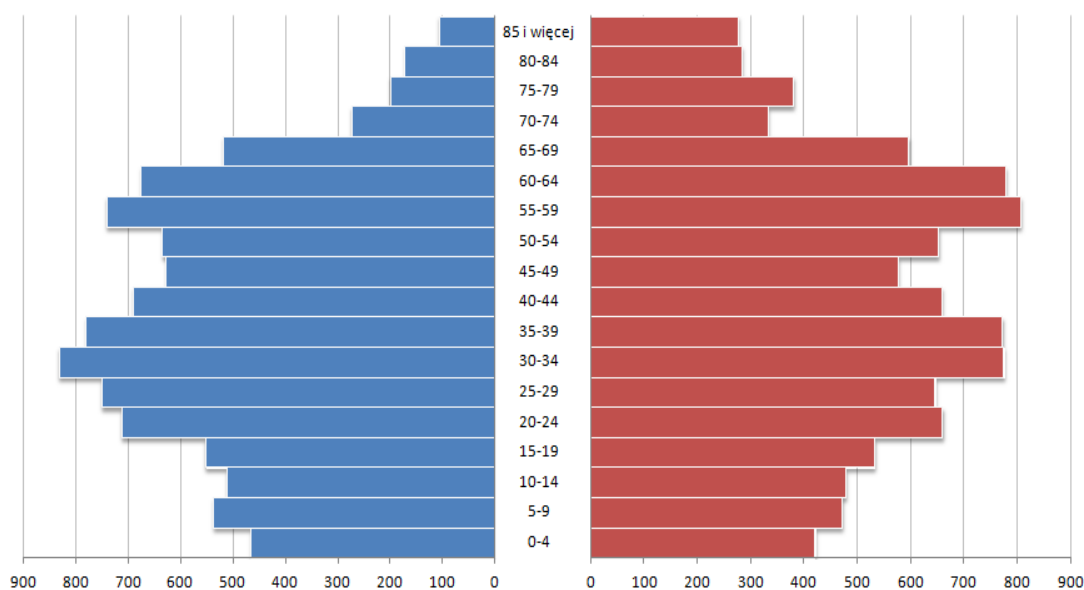
Rysunek 4 Liczba ludności Gminy Włoszczowa w latach 2010–2014 z podziałem na płeć



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze wieku ludności Gminy Włoszczowa (rysunek 5) w 2014 roku największy udział mieli mieszkańcy będący w wieku produkcyjnym (62,8%), a najmniejszy w wieku przedprodukcyjnym (17,5%). Warto podkreślić, że odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym był o 2,2% mniejszy niż w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 5 Struktura wieku ludności z podziałem na płeć w Gminie Włoszczowa w 2014 roku

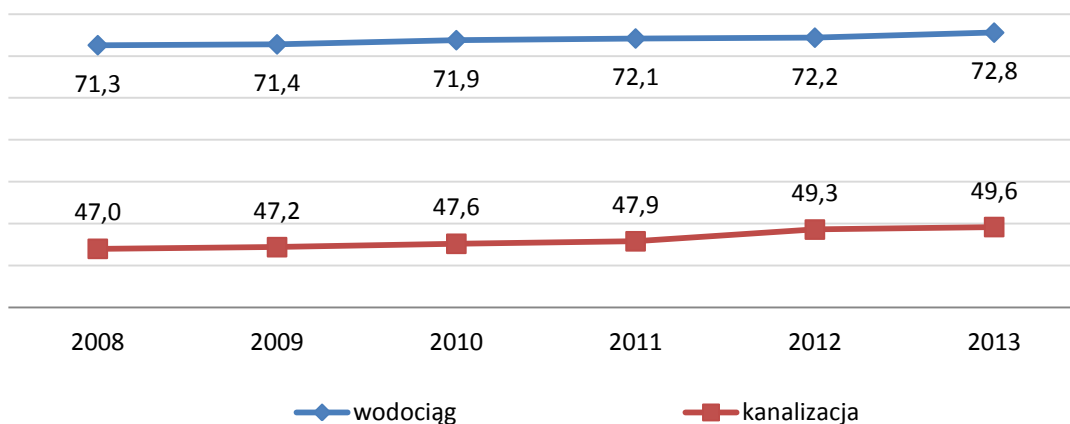


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na obszarze 254,61 km² jaki zajmuje Gmina Włoszczowa, na 1 km² przypada 78 osób. Wynik ten jest niższy od średniej gęstości zaludnienia dla województwa świętokrzyskiego (108 osób/km²), jednak wyższy od średniej dla powiatu włoszczowskiego (51 osób/km²).

Spośród ogólnej liczby ludności w 2013 roku 72,8% korzystało z sieci wodociągowej, a 49,6% z kanalizacji. W latach 2008–2013 liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej systematycznie wzrastała. Udział osób korzystających z poszczególnych sieci przedstawiony został na rysunku 6.

Rysunek 6 Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności w Gminie Włoszczowa w latach 2008–2013



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1.4 Lokalny klimat

Gmina Włoszczowa leży w obrębie Małopolskiego Regionu Klimatycznego. Charakteryzuje się on zmiennością i różnorodnością stanów pogody. Średnia z wielolecia roczna temperatura powietrza obszaru Gminy Włoszczowa zawiera się w granicach od 7,5 do 8°C. Przeciętna temperatura w miesiącach letnich wynosiła około 18°C (przy odnotowanym lipcowym maksimum +35°C). Dni gorących z temperaturą powyżej 25°C jest średnio 36 w roku. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń i luty (odnotowana minimalna temperatura -29,6°C w lutym). Przeciętna temperatura w miesiącach zimowych wynosi około -3°C, lecz dni bardzo mroźnych z temperaturą poniżej -10°C jest niewiele – około 25 dni w roku.

Klimat Włoszczowy jest typowym klimatem nizinnym o cechach kontynentalnych. Średnia prędkość wiatru nieznacznie przekracza 3 m/s. Suma rocznych opadów przeciętnie wynosi od 605–651 mm z maksimum w czerwcu i lipcu, a minimum w lutym i marcu. Średnio opady występują przez 150 dni w ciągu roku, przy czym w większości przypadków są to silne opady przelotne i pochodzenia burzowego¹.

3.1.5 Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* (Poś) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, oraz zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, oprócz bezpośredniego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludności, powoduje także niekorzystne zmiany w jakości wód, gleby, szaty roślinnej i budowlach.

Na terenie Gminy Włoszczowa decydujące znaczenie mają źródła emisji związane z działalnością i bytowaniem człowieka, takie jak: spalanie paliw, komunikacja, gospodarka komunalna, procesy technologiczne. Na jakość powietrza wpływa również emisja napływowa z sektora przemysłowego sąsiednich gmin.

Jakość powietrza w województwie świętokrzyskim została przedstawiona w raporcie *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014* sporządzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Zgodnie z podziałem na strefy, zawartym w nowelizacji *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*

¹ Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta i Gminy Włoszczowa, Kielce 2004.

(Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), w każdej strefie oceny poziomu substancji w powietrzu podawane są ze względu na dwie grupy kryteriów:

- dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, ołowiu, benzeny, tlenku węgla, ozonu, kadmu, arsenu, benzo(a)pirenu, niklu – ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- dwutlenku siarki, tlenku azotu, ozonu – ze względu na ochronę roślin.

Gmina Włoszczowa leży w obszarze rozległej powierzchniowo strefy świętokrzyskiej – 11 601 km². W strefie świętokrzyskiej dokonano pomiarów ze względu na ochronę zdrowia ludzi, natomiast pomiaru ze względu na ochronę roślin dokonano dla całego województwa świętokrzyskiego. Dopuszczalne poziomy ocenianych substancji określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Wynikiem oceny jest zaliczenie każdej strefy dla wszystkich substancji podlegających ocenie do jednej z poniższych klas:

- klasa A (D1) – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (D1);
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasa C (D2) – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (D2).

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym (tabele 6 i 7) została przedstawiona klasyfikacja strefy świętokrzyskiej względem poszczególnych zanieczyszczeń.

Tabela 5 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₂ H ₆	Co	As	Cd	Ni	BaP	PM 2,5	O ₃
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A	A/D2

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014, WIOŚ Kielce

Strefa świętokrzyska uzyskała klasę C z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10, a także z powodu przekraczania poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Poziomy docelowy ozonu został dotrzymany, wobec

czego nadano klasę A, jednak poziom celu długoterminowego został przekroczony, co skutkuje zaklasyfikowaniem do strefy D2.

Tabela 6 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Ogólna klasa strefy
		NO _x	SO ₂	O ₃	
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A/D2	A

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014, WIOŚ Kielce

Analizując wyniki oceny rocznej stanu powietrza wg kryterium dla roślin, strefę świętokrzyską zakwalifikowano do klasy A. Natomiast z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefę świętokrzyską określono jako D2.

Główne zagrożenie dla jakości powietrza w gminie stanowią:

- emisje zanieczyszczeń w porze zimowej z domów jednorodzinnych,
- wzrost poziomu ruchu pojazdów i wzrost emisji spalin.

Powstające zanieczyszczenia ze względu na miejsce występowania, szczególnie w zwartej zabudowie, silnie oddziałują nie tylko na środowisko, ale także stanowią poważne zagrożenia dla zdrowia lokalnych społeczności. Należy zatem skrupulatnie eliminować obecne problemy na terenie gminy:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców,
- eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy,
- duże straty energii cieplnej spowodowane złym stanem technicznym budynków,
- emisja pochodząca z zabrudzenia jezdni oraz jej okolicy,
- emisja powstająca w trakcie prac budowlanych,
- niedostosowanie instalacji i urządzeń przemysłowych oraz energetycznego spalania paliw do obowiązujących standardów emisyjnych i imisyjnych,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej.

3.1.6 Krajobraz oraz występujące formy ochrony przyrody

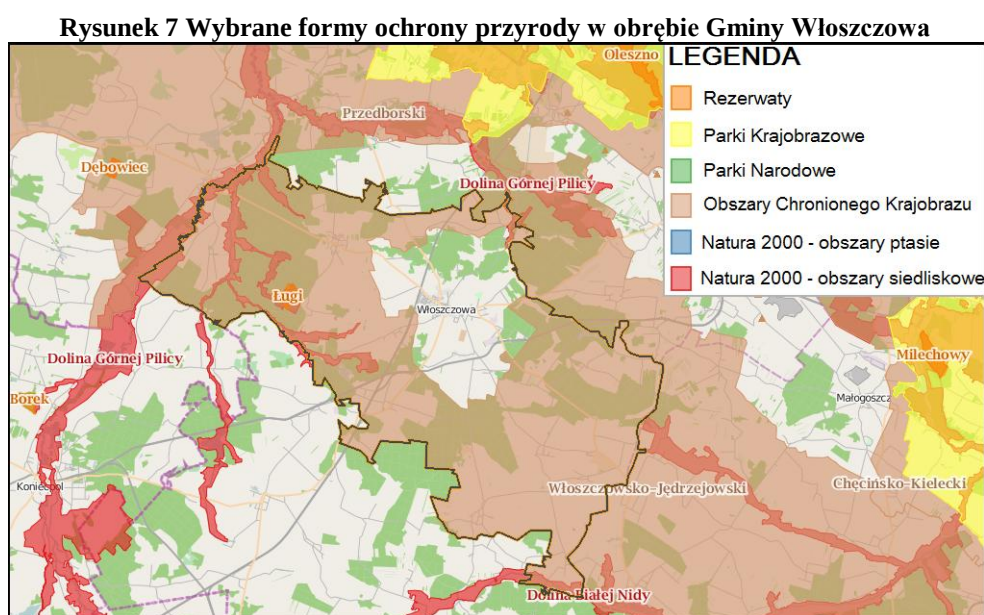
Gminę Włoszczowę, ze względu na swoje usytuowanie, zalicza się do obszarów szczególnie atrakcyjnych pod względem ukształtowania terenu jak również walorów krajobrazowych. Na terenie gminy odnajdziemy różnorodne formy ochrony przyrody, wśród

których najbardziej obszerną, obejmującą 81,4% powierzchni gminy stanowi Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Na uwagę zasługuje również duża liczba pomników przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz Obszary Natura 2000.

Do form ochrony przyrody w Gminie Włoszczowa należą:

- Rezerwat przyrody:
 - * Rezerwat „Ługi”.
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - * Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu.
- Pomniki przyrody:
 - * topola czarna (nr rej. 366);
 - * sosna pospolita (nr rej. 365);
 - * grupa drzew: lipa drobnolistna 6 szt. (nr rej. 296);
 - * grupa drzew: lipa drobnolistna 4 szt. (nr rej. 297);
 - * grupa drzew: dąb szypułkowy 25 szt. (nr rej. 72);
 - * grupa drzew: dąb szypułkowy 5 szt. (nr rej. 368);
 - * dąb szypułkowy (nr rej. 367).
- Obszary Natura 2000:
 - * Dolina Górnej Pilicy;
 - * Dolina Białej Nidy.

Wybrane formy ochrony przyrody zostały przedstawione na rysunku 7.



Źródło: Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, geoserwis.gdos.gov.pl

Funkcjonowanie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu reguluje *Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/619/13 z dnia 23 września 2013 r.* W dokumencie uchwały znajdują się działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy.

Do szczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu należą:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarach Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Zakazy, o których mowa w ustaleniach powyżej, nie dotyczą:

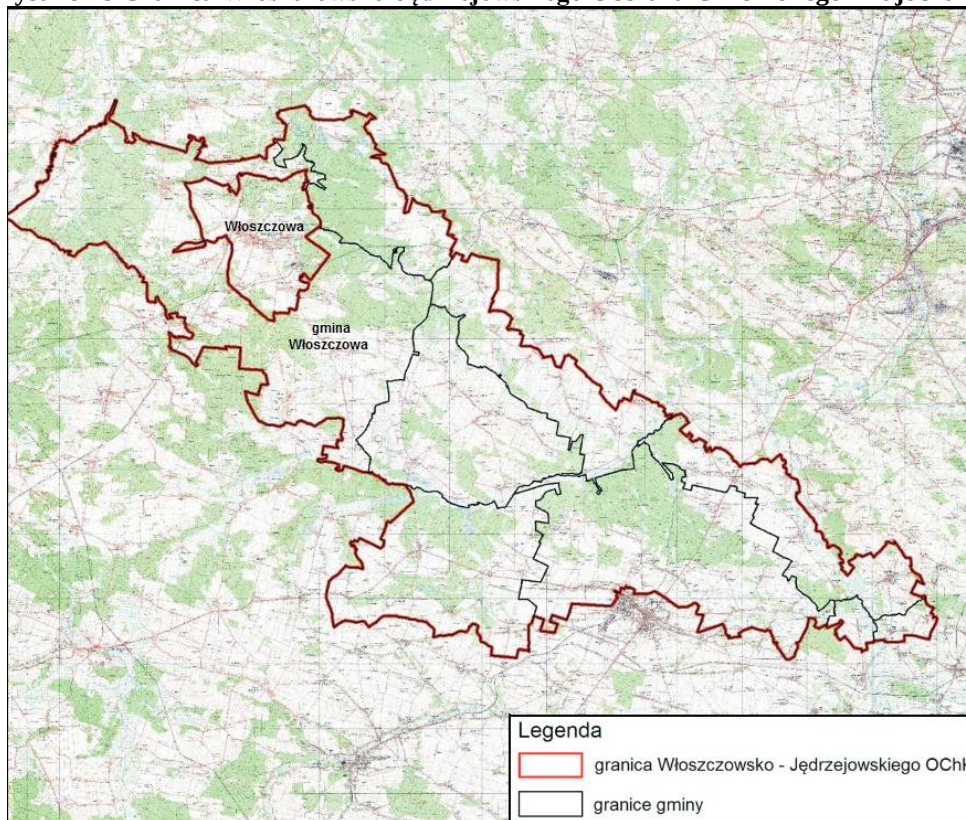
- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest w zachodniej i centralnej części województwa świętokrzyskiego, na pograniczu z województwem łódzkim. Obejmuje powierzchnię 70 389 ha, z czego 20 587 ha na terenie Gminy Włoszczowa². Położenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego OChK w zachodniej części województwa świętokrzyskiego ma ważne znaczenie wodochronne, gdyż położony jest on na dziale wodnym i źródłowym pomiędzy Pilicą i Nidą, a także na zbiorniku wód podziemnych (GZWP). Natomiast istotne funkcje retencyjne tego obszaru zapewnia lesistość terenu, liczne zbiorniki wodne, podmokłości, torfowiska. Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje również cały teren Gminy Oksa oraz częściowo tereny gmin: Imielno, Jędrzejów, Kije, Krasocin, Małogoszcz, Nagłowice, Sobków (rysunek 8). Roślinność w obszarze jest zróżnicowana. W okolicach Włoszczowy i Kurzelowa występują kompleksy torfowisk wysokich i przejściowych. Powstały one na obszarach zabagnionych oraz w bezodpływowych dolinach pomiędzy wydrami. Szczyty wydram porośnięte są wilgotnymi sosnowymi borami chrobotkowymi. Na obrzeżach występują bory bagienne i olsy. Rosną tu rzadkie rośliny chronione: kokoryczka wonna, pomocnik

² Uchwała nr XXXV/619/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 roku dotycząca wyznaczenia Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

baldaszkowaty, sasanka łąkowa, widłak goździsty. Występuje tu także bardzo rzadki gatunek paproci – długosz królewski.

Rysunek 8 Granica Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu



Źródło: Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/619/13 z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Na obszarze Gminy Włoszczowa zlokalizowane są dwa obszary ochrony sieci Natura 2000 – Dolina Górnej Pilicy i Dolina Białej Nidy. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Dolina Górnej Pilicy³ (kod obszaru PLH260018) to obszar o powierzchni 11 195,10 ha położony w Krainie Świętokrzyskiej, w okręgu Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Występują tutaj duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych – lasy łęgowe i olsy). Meandrująca rzeka Pilica, której towarzyszą liczne starorzecza, tworzy malowniczą dolinę. Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, o silnie zróżnicowanych drzewostanach, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną: bogactwem

³ Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, natura2000.gdos.gov.pl.

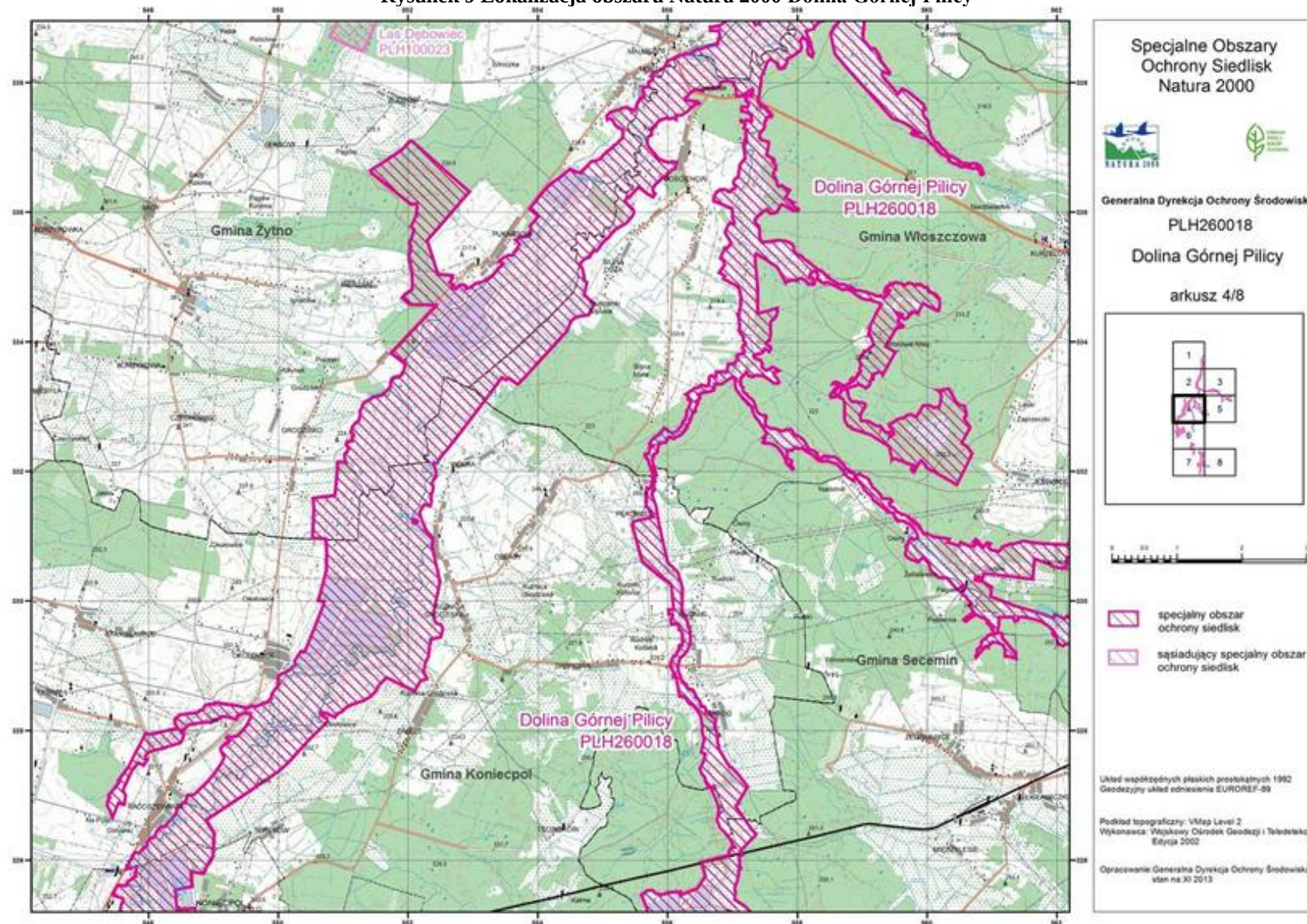
fauny i flory, zwłaszcza gatunków związanych z siedliskami wilgotnymi. Powierzchnia licznych bagien i torfowisk systematycznie się kurczy w wyniku naturalnych zmian sukcesyjnych oraz zabiegów melioracyjnych.

Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe, bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar stanowi także ważne znaczenie dla ochrony starorzeczy, ze względu na stwierdzenie występowanie aż 12 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej⁴.

Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoj fauny w Polsce środkowej. Stanowi jedną z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju. Występuje tutaj: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg ukraiński, koza, głowacz białopłetwy, trzepla zielona, czerwńczyk fioletek i zatoczek łamliwy. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwńczyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk Doliny Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodne dla występowania poczwarówki jajowatej. Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójkę gruboskorupowej. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej, piskorza, modraszka telejusa i modraszka nausitousa. Na obszarze Doliny Górnej Pilicy licznie reprezentowane są również przyrodniczo cenne gatunki ptaków. Zasięg ochrony obszaru Doliny Górnej Pylicy przedstawia rysunek 9.

⁴ Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r.– Załącznik I Rodzaje siedlisk przyrodniczych ważnych dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia Specjalnych Obszarów Ochrony.

Rysunek 9 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy



Źródło: Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, natura2000.gdos.gov.pl

Dolina Białej Nidy⁵ (kod obszaru PLH260013) to obszar o powierzchni 5 116,8 ha położony na terenie powiatów jędrzejowskiego i włoszczowskiego, graniczący od południa z Gminą Włoszczowa. Teren obejmuje dolinę rzeki Białej Nidy z jej dopływami – lewym rzeką Lipnicą i prawym rzeką Kwilanką. Dolina Białej Nidy tworzy granice między Niecką Włoszczowską na północy, a znajdującym się na południu Płaskowyżem Jędrzejowskim. Wzdłuż doliny w biegu rzeki i jej dopływów zlokalizowane są liczne stawy hodowlane.

Ostoja Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. Mimo wykonanych na przełomie lat 60. i 70. prac melioracyjnych połączonych z prostowaniem koryta rzeki – teren ten jest nadal miejscem rozrodu wielu zagrożonych w swym istnieniu gatunków.

W regionie świętokrzyskim Dolina Białej Nidy to jeden z najbogatszych obszarów w siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, występuje tu 14 typów. Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, cieku częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włosieniczników i tzw. "lilii wodnych", występujących w zbiornikach z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy rzeką Nidą a rzeką Pilicą, a zatem jest to ciąg łączący znaczące korytarze ekologiczne. Ostoja Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łęgów olszowo-jesionowych. Są to jedne z najlepiej zachowanych lasów łęgowych w województwie świętokrzyskim z obecnością gatunków chronionych i górskich. Na uwagę zasługują rozległe kompleksy łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych, a także zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych. Według danych historycznych w rzece występowały: minóg strumieniowy, kleń, świnka, brzana, głowacz białopłetwy, jelec, jaź, piskorz, koza, koza złotawa, miętus, węgorz oraz słonecznica.

W Dolinie Białej Nidy wykształciły się szczególne warunki hydrologiczne związane z rodzajem podłoża geologicznego – rzeka przepływa przez utwory węglanowe. Dolna terasa zalewowa rzeki to wykształcone cenne torfowiska niskie. Ogólnie obszar ma dobre i stabilne warunki wilgotnościowe, dlatego też stanowi gwarancje dla zachowania silnych populacji mięczaków. Na odcinku o bardzo spokojnym nurcie i płaskiej powierzchni rzeka charakteryzuje się meandrowaniem i występowaniem licznych rozlewisk porośniętych turzycami i pałąką wodną. Zawodnione o stabilnym poziomie lustra wody siedliska są

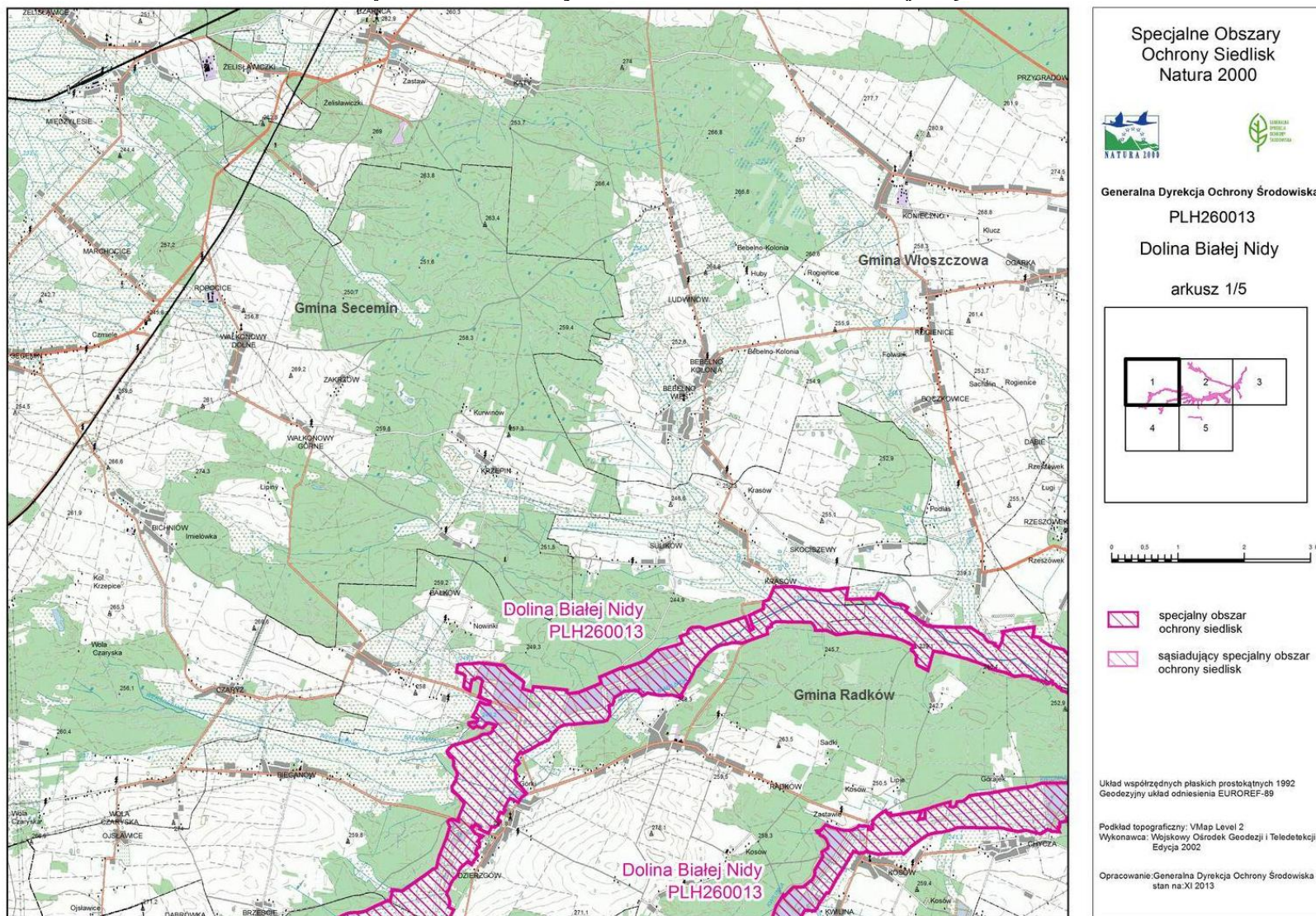
⁵ Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, natura2000.gdos.gov.pl.

zasiedlone przez poczwarówkę jajowatą. Obszar ostoi z uwagi na tendencję sukcesyjną stanowi bardzo korzystne siedliska dla rozwoju populacji poczwarówki zwężonej. Czyste i naturalne środowisko rzeki stanowi bardzo dobre warunki dla gatunku skójka gruboskorupowatego.

Dolina Białej Nidy obfituje w tereny odpowiednie dla rzadkich gatunków ptaków, stwierdzono tam aż 34 gatunki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej⁶. Spośród awifauny zasiedlającej ostoję należy wymienić stanowiska lęgowe łabędzia krzykliwego, dużą populację błotniaka stawowego, a także występowanie bąka, błotniaka łąkowego oraz trzech gatunków chruścieli: kropiatki, zielonki i derkacza. Ostoja ma duże znaczenie dla traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego, których populacje sięgają kilku tysięcy osobników. Występujące w ostoi rozległe kompleksy łąk są siedliskiem dla naturowych gatunków motyli: czerwńczyka nieparka, czerwńczyka fioletka, modraszka telejusa oraz rzadkiego w regionie modraszka. Zasięg ochrony obszaru przedstawia rysunek 10.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków.

Rysunek 10 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Dolina Białej Nidy



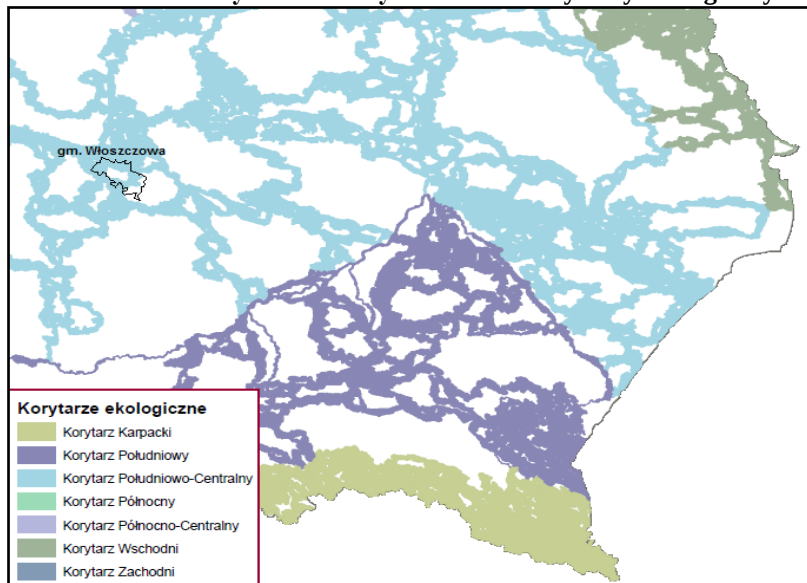
Źródło: Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, natura2000.gdos.gov.pl

Rezerwat przyrody Ługi⁷ utworzono w 1981 roku na powierzchni 90,23 ha. Jest jedynym rezerwatem ornitologicznym w województwie świętokrzyskim. Obejmuje obszar zarastającego zbiornika wodnego i bagna oraz otaczające je bory sosnowe. W rezerwacie należy wyróżnić dwa typy ekosystemów: zbiorowiska leśne oraz zbiorowiska torfowiskowo-bagienne. Lasy o charakterze różnego rodzaju borów sosnowych zajmują mniej podtopione tereny albo suche wydmy. Łącznie z gatunkami synantropijnymi w rezerwacie naliczono ok. 220 gatunków roślin naczyniowych, z tego 16 chronionych. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo rzadka rosziczka długolistna. Zasadniczym celem ochrony jest jednak zachowanie ww. siedlisk, jako miejsca bytowania i rozrodu wielu rzadkich gatunków ptaków wodnych i błotnych. Na obszarze rezerwatu stwierdzono 46 gatunków ptaków, w tym 38 lęgowych i prawdopodobnie lęgowych oraz 8 gatunków zalatujących. Na szczególną uwagę zasługuje 8 gatunków wodno-błotnych: perkozek, krzyżówka, cyraneczka, kokoszka wodna, łyska, kszysk, stalugwa i żuraw. Równie liczne są gatunki zasiedlające starodrzew sosnowy na otaczających torfowisko wydmach.

Przez fragment Gminy Włoszczowa przebiega jeden z 7 głównych korytarzy ekologicznych – Częstochowa-Wschód (GKPdC-4), wchodzącego w skład Korytarza Południowo-Centralnego (KPdC), który łączy Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcą Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, biegnie do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich (rysunek 11). Ponadto na terenie Gminy Włoszczowa występuje także korytarz ekologiczny Doliny Nidy.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019.

Rysunek 11 Położenie Gminy Włoszczowy na tle sieci korytarzy ekologicznych w Polsce



Źródło: Górny M., Jędrzejewski W., *Korytarze ekologiczne Polsce*, Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża 2011

Głównym założeniem korytarzy ekologicznych jest zapewnienie spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych. Rangę lokalnych ciągów ekologicznych w gminie posiadają doliny rzek i cieków, zagospodarowane jako użytki zielone oraz pasma zadrzewień i zakrzewień.

3.1.7 Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Gmina Włoszczowa leży w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły na terenie zlewni hydrologicznych dwóch rzek: Pilicy i Białej Nidy, które stanowią lewobrzeżne dopływy Wisły. Południowo-wschodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Białą Nidę bezpośrednio lub pośrednio poprzez cieki bez nazwy. Biała Nida jest uregulowana i stanowi naturalną granicę w południowej części gminy. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Pilicę, która stanowi jej naturalną zachodnią granicę. Największymi dopływami Pilicy jest Zwleczka z Jeżówką i Kurzelówką. Długość rzeki Zwleczka na obszarze gminy wynosi 17 km, długość jej dopływu Jeżówki – 13 km, a powierzchnia zlewni 64 km², natomiast zlewnia Zwleczki i Jeżówki wynosi 170 km². Powierzchnia zlewni Kurzelówki wynosi 32 km².

Wschodnią granicę Gminy Włoszczowa tworzy Czarna Struga, częściowo uregulowana, która w okolicy Murowańca łączy się z Białą – dopływem Czarnej

Włoszczowskiej. Ponadto na obszarze gminy występuje szereg krótkich cieków, kanałów, rowów melioracyjnych, stawów hodowlanych i zbiorników rekreacyjno-wypoczynkowych⁸.

Jednolita część wód oznacza oddzielny i znaczący element, który można w sposób jednolity scharakteryzować i opisać. Jednolitą część wód może tworzyć jeden lub więcej cieków (rzek, potoków). W wyniku przeglądu zmian i warunków hydromorfologicznych wyróżniono jednolite części wód powierzchniowych: naturalne, silnie zmienione i sztuczne.

Silnie zmieniona część wód oznacza część wód powierzchniowych, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka. Sztuczna część wód oznacza część wód powierzchniowych powstałych na skutek działalności człowieka.

Na obszarze Gminy Włoszczowa znajdują się 2 jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), które należą do regionu wodnego Środkowej Wisły i objęte są monitoringiem: Czarna Struga i Zwleczka. Państwowy Monitoring Środowiska w zakresie wód powierzchniowych (Monitoring Jakości Wód Powierzchniowych) prowadzony jest w Polsce przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska pod nadzorem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Sposób oraz częstotliwość badań monitoringowych i klasyfikację stanu wód określają rozporządzenia wykonawcze do *Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2015 r. poz. 469) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska:

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 257 poz. 1545);
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu przeprowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 258 poz. 1550 z późn. zm.).

Monitoring wód powierzchniowych, zgodnie z zapisami art. 155a *Ustawy Prawo wodne* ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

⁸ *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019.*

Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej⁹ badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami.

Monitoring realizowany był w latach 2010–2012 i polegał na wyznaczeniu jednolitych części wód powierzchniowych. W 2013 roku w województwie świętokrzyskim wyznaczono 59 punktów pomiarowo-kontrolnych, w tym 2 w granicach Gminy Włoszczowa.

Badania prowadzone były w ramach trzech rodzajów monitoringu¹⁰:

- *Diagnostycznego*, którego głównym celem było dostarczenie ogólnej oceny stanu jednolitych części wód każdej zlewni i podzlewni na obszarze dorzecza oraz umożliwienie oceny długoterminowych zmian naturalnych oraz zmian wynikających z działalności antropogenicznej. Oceny dokonano na podstawie wyników pomiarów pełnej listy wskaźników elementów biologicznych, fizykochemicznych, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w tym specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz substancji priorytetowych. Monitoring ten pozwala na uzyskanie spójnego i całościowego obrazu stanu ekologicznego i chemicznego w dorzeczu.
- *Operacyjnego*, realizowanego w celu ustalenia stanu jednolitych części wód, które na podstawie przeglądu wpływu działalności człowieka i/lub wyników monitoringu diagnostycznego uznano za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych, a także dokonania oceny krótkoterminowych zmian stanu wynikających z realizacji programów działań naprawczych określonych w *Programie wodno-środowiskowym kraju*. Zakres pomiarowy obejmuje wskaźniki biologiczne, wspomagane przez podstawowe wskaźniki fizykochemiczne. W przypadku występowania w jednolitych częściach wód powierzchniowych źródeł zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych, prowadzi się badania tych substancji.
- *Badawczego*, mającego na celu: określenie wpływu na jakość wód zanieczyszczeń awaryjnych, wyjaśnienie przyczyn niespełnienia celów środowiskowych (osiągnięcia dobrego stanu wód) jeśli ich wyjaśnienie nie jest możliwe na podstawie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego, ustalenie przyczyn wyraźnych rozbieżności między

⁹ *Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zmierzające do lepszej ochrony wód.*

¹⁰ GEO Pomerania, strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, geopomerania.pl/monitoringsrodowiska/wody/powierzchniowe.html.

wynikami oceny stanu/potencjału ekologicznego na podstawie badań biologicznych i fizykochemicznych oraz zebranie dodatkowych informacji o stanie wód w związku z uwarunkowaniami lokalnymi lub umowami międzynarodowymi. Dla badawczych punktów pomiarowych nie przewiduje się określonego, minimalnego programu badań, ani ich częstotliwości.

W tabeli 7 zamieszczono zestawienie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód jednolitych części wód rzek objętych monitoringiem przepływających przez teren Gminy Włoszczowa oraz oceny cząstkowe elementów składających się na ocenę ogólną stanu.

Na terenie Gminy Włoszczowa JCWP Czarna Struga uzyskała stan zły oraz nie spalenia wymagań stawianych dla obszarów chronionych. Natomiast JCWP Zwleczka oceniona została dobrze pod względem stanu/potencjału ekologicznego i spełnia wymagania dla obszarów chronionych. Dodatkowo w obydwu obszarach występuje zagrożenie niedotrzymania celów środowiskowych, które wynika z wpływu działalności antropogenicznej na stan JCWP (tabela 8).

Tabela 7 Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2013 roku przepływających przez teren Gminy Włoszczowa

Nazwa rzeki	Nazwa i kod ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP)	Typ abiotyczny	Silnie zmienione lub sztuczne JCWP (T/N)	Rodzaj monitoringu	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan chemiczny	Stan/Potencjał ekologiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych (T/N)	Stan JCWP
Czarna Włoszczowska	Czarna Struga PLRW20006254269	6	N	MD	III	I	II	II	dobry	umiarkowany	N	zły
Zwleczka	Zwleczka PLRW20006254189	6	N	MO	II	I	II	I	-	dobry	T	

Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2013, Kielce 2014

Objaśnienia:

Typ abiotyczny 6 – potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych.

MD – monitoring diagnostyczny

MO – monitoring operacyjny

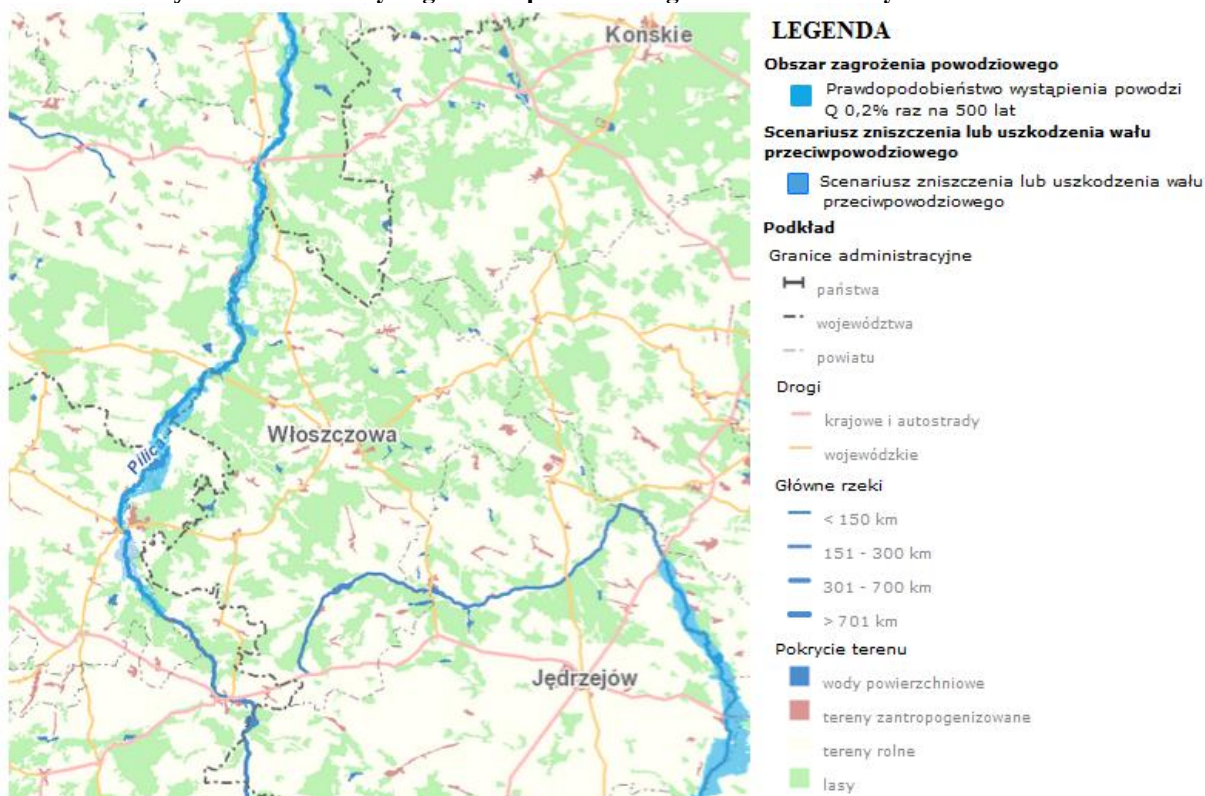
Tabela 8 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Włoszczowa

Nazwa i kod ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP)	Lokalizacja				Status	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje	Uzasadnienie derogacji
	Scalona Część Wód Powierzchniowych (SCWP)	Region wodny	Obszar dorzecza nazwa i kod	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)				
Czarna Struga PLRW20006254269	SW0708	region wodny Środkowej Wisły	obszar dorzecza Wisły 2000	RZGW w Warszawie	naturalna część wód	zagrożona	4(4)-1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCWP generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCWP.
Zwleczka PLRW20006254189	SW0705				naturalna część wód	zagrożona	4(4)-1	

Źródło: Program wodno-środowiskowy kraju – załącznik 1, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe teren Gminy Włoszczowa usytuowany jest korzystnie. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy wystąpić może jedynie na jej północno-zachodnich krańcach, położonych w dolinie rzeki Pylicy. Zagrożenie powodziowe może wystąpić na skutek wiosennych roztopów oraz intensywnych deszczy. Jego wielkość uzależniona jest od stanu warunków atmosferycznych (gwałtowne ocieplenie i topnienie śniegów oraz wielkość i czas trwania opadów). Na rysunku 12 przedstawiono obszary na terenie Gminy Włoszczowa, z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi wynoszącym $Q\ 0,2\%$ – raz na 500 lat.

Rysunek 12 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Włoszczowa



Źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kzgw.gov.pl

Wody podziemne

W rejonie Gminy Włoszczowa występują dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy i górnokredowy. Poziom wód czwartorzędowych związany jest z utworami piaszczystymi akumulacji lodowcowej i rzecznej, zalegającymi na osadach nieprzepuszczalnych.

Głównym poziomem użytkowym na terenie gminy jest poziom górnokredowy, który stanowi zbiornik wód podziemnych o znaczeniu regionalnym. Zasilanie poziomu odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych na wychodniach utworów kredy lub

poprzez przesączanie przez niewielkiej miąższości pokrywę osadów czwartorzędowych. Poziom górnokredowy stanowi źródło zaopatrzenia w wodę do picia i na potrzeby przemysłu. Kredowy zbiornik wód podziemnych nie posiada dostatecznej izolacji utworami nieprzepuszczalnymi i w związku z tym, zachodzi konieczność szczególnej ochrony przed degradacją wód, np. ze strony składowiska odpadów komunalnych.

W celu ochrony wód podziemnych w obrębie poszczególnych regionów hydrogeologicznych ustanawia się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych – GZWP, dla których określa się obszary najwyższej ochrony – ONO i obszary wysokiej ochrony – OWO. Strefy ochrony ustanawia się tam, gdzie nie ma dostatecznej izolacji pionowej i występuje zasilenie zbiorników wód podziemnych. Inne zbiorniki wód nie objęte przez obszary ONO i OWO to obszary wymagające zwykłej ochrony – OZO. Ochrona GZWP wynika z obowiązujących przepisów *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne*.

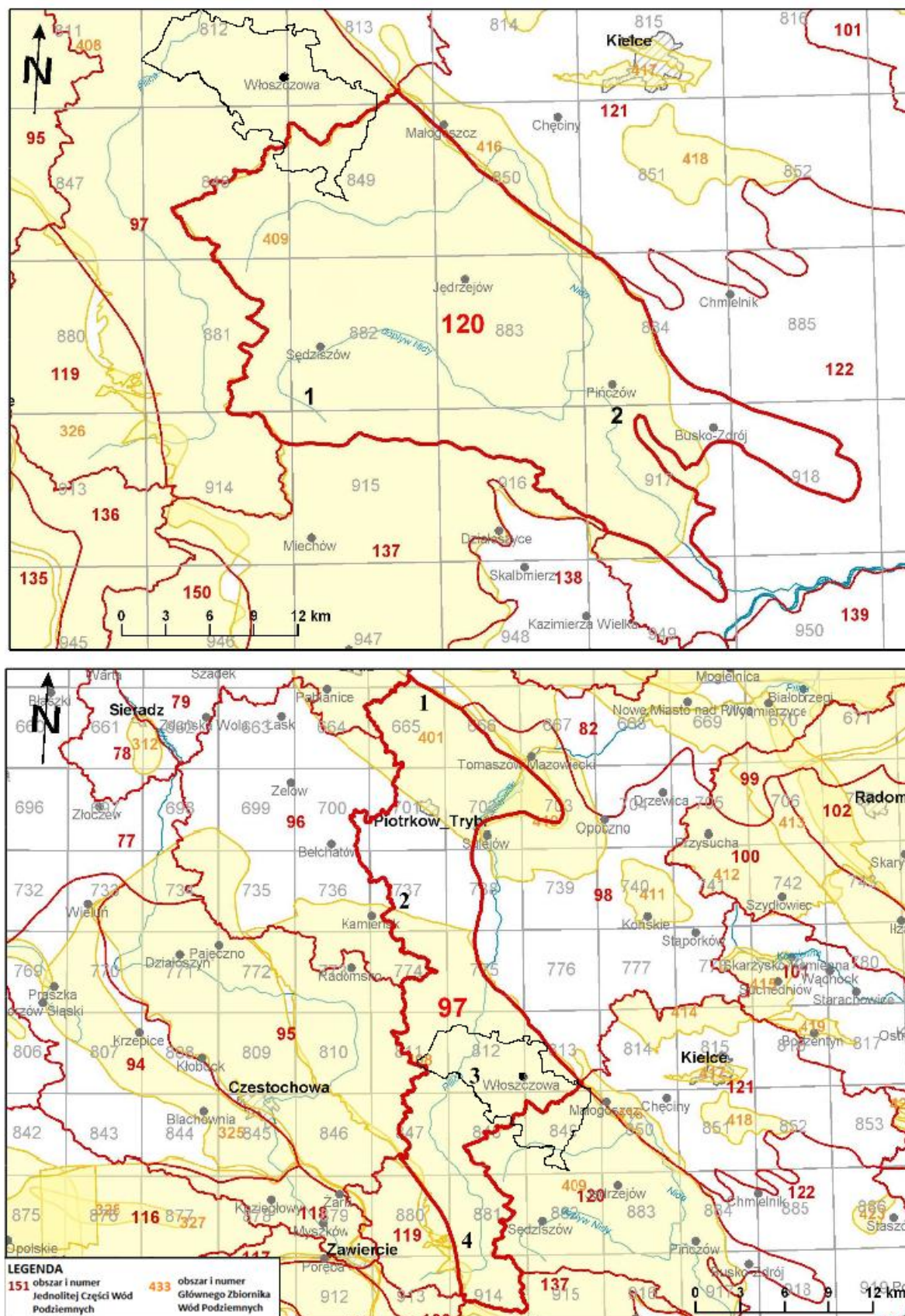
Gmina Włoszczowa położona jest w obrębie występowania dwóch zbiorników GZWP, wymagających szczególnej ochrony:

- GZWP nr 408 – Niecka Miechowska (NW), obejmujący swym zasięgiem prawie całą gminę,
- GZWP nr 409 – Niecka Miechowska (SE), obejmujący część południowo-wschodnią gminy.

Położenie Gminy Włoszczowa w obszarze najwyższej ochrony wód podziemnych kredowego zbiornika Niecki Włoszczowskiej, a także w strefie obszaru źródłiskowego Białej Nidy zobowiązuje do bezwzględnej ochrony wód powierzchniowych i podziemnych (czystości i zasobów). Wody wgłębne należy przeznaczyć tylko do celów konsumpcyjnych dla zaopatrzenia ludności. Do innych celów należy wykorzystywać wody powierzchniowe.

Położenie Gminy Włoszczowa względem zbiornika GZWP i JCWPd prezentuje rysunek 13.

Rysunek 13 Lokalizacja GZWP i JCWPd w obrębie Gminy Włoszczowa według podziału na 161 części



Źródło: Strona internetowa Państwowej Służby Hydrogeologicznej, psh.gov.pl

Teren Gminy Włoszczowa położony jest w granicach Jednolitych Części Wód Powierzchniowych 97 i 120. Wody te pod względem chemicznym są wodami dobrej jakości, które wymagają prostego uzdatniania. Również pod względem ilościowym stan tych wód został uznany jako dobry. Wody należące do JCWPd 97 i 120 nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Na terenach położonych w obszarach GZWP 408 Niecka Miechowska (NW) i 409 Niecka Miechowska (SE) oraz w ich strefie ochronnej obowiązuje:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a w szczególności: wysypisk i wylewisk odpadów niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych dla wód podziemnych, a także zakaz przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska i zakaz urządzeń przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych;
- nakaz likwidacji dzikich wysypisk odpadów;
- nakaz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej;
- nakaz likwidacji punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych.

Jakość wód podziemnych w poszczególnych punktach monitoringu sieci krajowej w województwie świętokrzyskim w 2013 roku została określona według klasyfikacji podanej w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896).

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka;
- klasa II – wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka, albo jest to wpływ bardzo słaby;
- klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;

- klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;
- klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Rozporządzenie definiuje dobry i słaby stan chemiczny wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny. Na przestrzeni lat 2010–2012 na terenie powiatu włoszczowskiego, w miejscowościach Czarncza (Gmina Włoszczowa) i Januszewice (Gmina Kluczewsko), dokonano dwóch pomiarów jakości wód podziemnych. Wyniki przeprowadzonych pomiarów przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9 Jakość wód podziemnych w punktach monitoringu sieci krajowej w powiecie włoszczowskim w 2010–2012 roku

Numer otworu	Miejscowość	Rok pomiaru	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Charakter zwierciadła	Klasa jakości	Wskaźnik w granicach stężeń III klasy jakości w 2012 roku	Wskaźnik w granicach stężeń IV klasy jakości w 2012 roku	Wskaźnik w granicach stężeń V klasy jakości w 2012 roku
947	Czarncza, Gmina Włoszczowa	2010	9,8	swobodne	IV	Ca	NO ₃	-
		2012						
2315	Januszewice, Gmina Kluczewsko	2010	2,7	swobodne	III	NO ₃	-	-
		2012						

Źródło: Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011–2012. Raport, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, 2013.

Jak wykazują wyniki powyższych badań, w punkcie pomiarowym w miejscowości Januszewice (Gmina Kluczewsko) stan chemiczny wód podziemnych określono jako dobry. Natomiast w drugim otworze pomiarowym w Czarncza (Gmina Włoszczowa) stan chemiczny badanych wód oznaczono jako słaby.

Na terenie Gminy Włoszczowa wody na cele socjalno-bytowe pobierane są z ujęć wód podziemnych. W tabeli 10 przedstawione zostały ujęcia wody pitnej zgodnie z ich lokalizacją, wydajnością i strefami ochronnymi.

Tabela 10 Wykaz ujęć wody pitnej i stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.)

Ujęcia wody pitnej			Stacje uzdatniania wody		Powierzchnia strefy ochronnej ha
Nazwa ujęcia/ lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę	Nazwa/ lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę	
SW I ul. Czarnieckiego Włoszczowa	wody podziemne	3271	-	-	22,5x31,2 m
SW II ul. Koniecpolska Włoszczowa			-	-	22,5x25,5 m
os. Brożka 4 Włoszczowa			-	-	26,5x22,5 m
AGDOM ul. Jędrzejowska			-	-	12x18 m
Danków Mały		713	-	-	Teren o wymiarach: 34, 5x34, 5x37, 2x6, 2x5, 7x14, 3x40, 0 m
Konieczno		310	Konieczno	204	Teren o wymiarach: 9,3x22, 5x38, 5x28, 0x31,0 m
Dąbie		313	-	-	-

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019

Na obszarze Miasta i Gminy Włoszczowa funkcjonują trzy niezależne systemy wodociągowe¹¹:

- wodociąg komunalny Włoszczowa, który zaopatruje w wodę odbiorców na terenie Miasta Włoszczowa oraz miejscowości: Kuzki, Podlipie i Wola Wiśniowa;
- wodociąg grupowy Danków Mały zaopatrujący w wodę miejscowości: Danków Mały, Danków Duży, Kurzelów i Łachów;
- wodociąg grupowy Konieczno, który zaopatruje w wodę miejscowość Konieczno.

Według raportu *Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011–2012* największy wpływ na terenie województwa na jakość wód powierzchniowych ma działalność człowieka. Ścieki wprowadzane do wód powierzchniowych powstają głównie w wyniku działalności przemysłu i gospodarki komunalnej. Szczególnym zagrożeniem ekologicznym jest brak kanalizacji (przy istniejącej sieci wodociągowej). Ścieki komunalne są gromadzone w bezodpływowych zbiornikach i wywożone w przeważającej większości na tereny pól, nieużytków itp.

¹¹ Strona internetowa Urzędu Gminy Włoszczowa, włoszczowa.pl.

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy oczyszczalnie ścieków. Największą z nich jest komunalna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we Włoszczowie przy ul. Wiejskiej. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, wyposażona w pompownię ścieków surowych, kratę z piaskownikiem, osadnik, reaktor biologiczny, stację odwadniania i pompownię. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 4 000 m³/dobę. Ścieki przetworzone przez komunalną oczyszczalnię ścieków są odprowadzane do rzeki Czarna Struga. Dodatkowo na terenie gminy zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków obsługujące zakłady produkcyjne. Są to mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków działające przy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej we Włoszczowie i przy przedsiębiorstwie STOLBUD Włoszczowa. Oczyszczalnia Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej ma wydajność 435 m³/dobę. Oczyszczalnia STOLBUDU składa się ze studzienki z koszem, rowów utleniających i przepompowni. Wydajność maksymalna oczyszczalni to 150 m³/dobę¹².

3.1.8 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas w rozumieniu *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) to dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Na zakres ten składają się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące negatywnie na organizm ludzi, powodując ogólnoustrojowe zaburzenia i dolegliwości. Na terenie Gminy Włoszczowa problem zanieczyszczenia środowiska hałasem wynika głównie z ruchu drogowego i kolejowego oraz działalności prowadzonej na terenach niektórych obiektów przemysłowych.

Łączna długość dróg w gminie wynosi 197,79 km, w tym w poszczególnych kategoriach¹³:

- wojewódzkie – 30,60 km,
- powiatowe – 100,70 km,
- gminne – 66,49 km.

Największy wpływ na hałas akustyczny ma hałas komunikacyjny, w szczególności pochodzący z dróg wojewódzkich 742, 785 i 786. W 2010 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich.

¹² Strona internetowa Urzędu Gminy Włoszczowa, włoszczowa.pl

¹³ jw.

W obrębie Gminy Włoszczowa pomiar przeprowadzany był na sześciu odcinkach pomiarowych. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11 Średni Dobowy Ruch (SDR) według rodzajowej struktury ruchu pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich w obrębie Gminy Włoszczowa

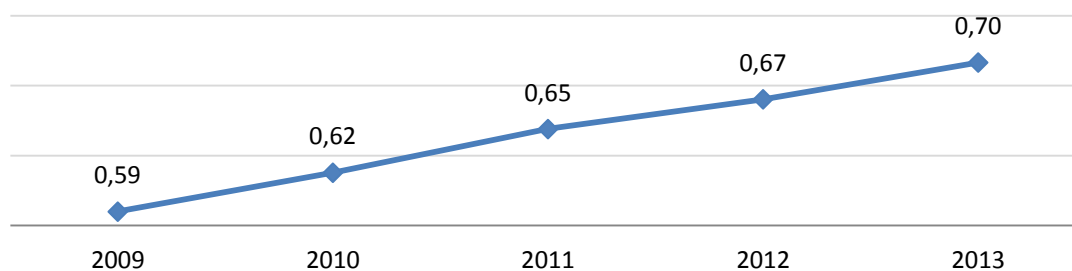
Odcinek pomiarowy	Numer drogi	Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
			Motocykle	Sam. osobowe mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
						bez przyczepy	z przyczepą		
Granica województwa -Włoszczowa	742	3 094	40	2213	377	207	223	22	12
Włoszczowa -Nagłowice	742	2801	39	2185	272	98	148	42	17
Granica województwa -Włoszczowa	785	1678	17	1377	143	37	70	27	7
Secemin -Włoszczowa	786	2315	30	2030	116	56	69	12	2
Włoszczowa -/przejście/	786	8190	98	7085	557	188	197	49	16
Włoszczowa -Łopuszno	786	3746	37	3043	303	139	191	22	11

Źródło: Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach, szdw.kielce.com.pl

Na podstawie powyższych pomiarów można zauważyć, że w ciągu doby po drogach wojewódzkich po terenie gminy porusza się od 2 do 8 tys. pojazdów. Najwięcej samochodów kursuje na drodze nr 786 – ponad 14 tys. na dobę.

Jak wykazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, zarówno w powiecie włoszczowskim, jak i Gminie Włoszczowa systematycznie wzrasta liczba pojazdów samochodowych. Liczba ta ma niewielki związek z liczbą ludności na danym terenie, gdyż w przypadku powiatu włoszczowskiego liczba osób w ostatnich latach uległa spadkowi, a wskaźnik ilości pojazdów przypadających na jedną osobę w powiecie włoszczowskim wzrósł z 0,59 w 2009 roku do 0,70 w roku 2013 (rysunek 14). Jest to spowodowane wzrostem zamożności ludności oraz potrzebą dojazdów do pracy.

Rysunek 14 Ilość pojazdów samochodowych przypadająca na 1 mieszkańca w powiecie włoszczowskim w latach 2009–2013



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oznacza to, że nawet w przypadku stabilizacji ilości osób na danym terenie liczba pojazdów będzie nadal rosnąć, co będzie miało odzwierciedlenie w zwiększającej się emisji hałasu, a także w zwiększającej się ilości zanieczyszczeń do atmosfery. Na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy nie były wykonywane pomiary hałasu komunikacyjnego. Porównując jednak charakterystykę gminy z innymi gminami o podobnych parametrach, w których były prowadzone badania można stwierdzić, że hałas może jedynie w sporadycznych przypadkach przekraczać obowiązujące normy i być uciążliwy dla mieszkańców.

Na terenie gminy do działań sprzyjających obniżeniu hałasu komunikacyjnego należą: utrzymanie dobrego stanu dróg, odnawianie nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg.

Kolejnym rodzajem hałasu występującym na terenie Gminy Włoszczowa jest hałas kolejowy, który odczuwalny jest wzdłuż linii kolejowej oraz w pobliżu stacji kolejowej, szczególnie w porze nocnej. Uciążliwość tego hałasu w dużym stopniu zależy od częstości przejazdu pociągów, ich prędkości, stanu technicznego torowiska oraz lokalizacji torowiska (nasyp, wykop). Przez teren gminy przebiegają 2 linie kolejowe:

- Linia kolejowa nr 4 – to linia o znaczeniu międzyregionalnym tj. Centralna Magistrala Kolejowa (CMK), która przebiega przez środek gminy z północnego-wschodu na południowy-zachód, od strony zachodniej miasta Włoszczowa. Linia ta stanowi obiekt będący w zasobach kolejnictwa Unii Europejskiej (symbol E6 C65) aktualnie dostosowana jest do kursowania pociągów z prędkością od 200 do 250 km/h. W przyszłości linia ta ma stanowić połączenie państw skandynawskich z państwami leżącymi na południu Europy. Natomiast w skali kraju stanowi najdogodniejsze połączenie Warszawy z Katowicami, a także z Krakowem i Zakopanem. Obecnie pociągi kursują z prędkością 90–120 km/h, a większość skrzyżowań na terenie gminy jest bezkolizyjna.

- Linia kolejowa nr 61 relacji Kielce–Częstochowa ze stacją we Włoszczowie i przystankiem w Czarncy, która prowadzi ruch mieszany towarowo–pasażerski. Linia jest jednotorowa, posiada sieć trakcyjną, o prędkości maksymalnej 60 km/h. Linia jest w eksploatacji.

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy nie były wykonywane pomiary hałasu komunikacyjnego. W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wykonywał pomiary monitoringowe hałasu komunikacyjnego w 3. punktach pomiarowych na terenie Miasta Włoszczowa. Wyniki badań prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie ulic oraz w linii zabudowy wykazały przekroczenie norm we wszystkich punktach pomiarowych w porze dziennej oraz w jednym punkcie w porze nocnej, określonych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

W 2014 powstał *Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne*. Badania w ramach programów również nie uwzględniły dróg zlokalizowanych na obszarze Gminy Włoszczowa. Program podaje jednak m.in. działania długoterminowe, które przyczynią się do poprawy jakości klimatu akustycznego. Program zwraca uwagę na to, iż istotne jest, aby nowe inwestycje nie pogarszały stanu klimatu akustycznego na terenach podlegających ochronie. W przypadku budowy obwodnic, które na pewno spowodują spadek natężenia ruchu, a co za tym idzie – poprawę klimatu akustycznego na odcinkach dróg, które będą nimi zastąpione, należy również pamiętać o prawidłowym zabezpieczeniu terenów, które będą zlokalizowane w bliskim sąsiedztwie nowych odcinków dróg. Na terenach tych nastąpi pogorszenie warunków akustycznych w związku z oddziaływaniem ruchu pojazdów. Należy zatem, dla budynków podlegających ochronie akustycznej, zlokalizowanych w sąsiedztwie obwodnic zaprojektować i wykonać odpowiednie zabezpieczenia przeciwdźwiękowe. Ponadto w ramach działań długoterminowych zaleca się nasadzanie drzew i krzewów wzdłuż ciągów komunikacyjnych przy budynkach oraz niezagospodarowanych przestrzeniach, w celu tworzenia zwartych pasów zieleni, spełniających funkcję naturalnych izolatorów hałasu.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* definiuje również pola elektromagnetyczne (PEM) jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach

z zakresu od 0 Hz do 300 GHz, a ochrona przed nimi polega na utrzymaniu poziomów tych pól poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Źródłami tego promieniowania są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej oraz urządzenia o mniejszej uciążliwości, diagnostyczne, terapeutyczne, przemysłowe, a także domowe.

Do urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na obszarze Gminy Włoszczowa należą: przebiegająca z zachodu na wschód tranzytowa linia elektroenergetyczna relacji Joachimów–Kielce o napięciu 220 kV, linia elektroenergetyczna 110 kV, transformatory oraz nadajniki stacji GSM. Stan sieci elektroenergetycznej Gminy Włoszczowa oceniany jest jako średni. Większość stacji transformatorowych jest jednak dość starych i w najbliższych latach będzie wymagać wymiany. Także część linii przesyłowych, ze względu na niewłaściwe parametry techniczne, może wymagać wymiany¹⁴.

W 2014 roku WIOŚ w Kielcach przeprowadził pomiary natężenia PEM na terenie województwa świętokrzyskiego w 45. punktach monitoringowych, znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach:

- w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.: w Kielcach, Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim po 5 punktów (w sumie 15 punktów);
- w pozostałych miastach – 15 punktów;
- na terenach wiejskich – 15 punktów.

Po przeprowadzeniu serii pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM w żadnym z punktów, w związku z powyższym na terenie Gminy Włoszczowa również takie przekroczenia nie występują.

3.1.9 Zasoby naturalne

Zasoby naturalne to wszelkie występujące na Ziemi naturalne dobra możliwe do wykorzystania przez człowieka. Dzieli się je na:

- zasoby odnawialne – uzupełniane w sposób ciągły lub sezonowo, np. roślinność, zwierzęta;
- zasoby nieodnawialne – ich ilość jest ograniczona, przez co mogą one ulec wyczerpaniu, np. węgiel kamienny, ropa naftowa;
- zasoby częściowo odnawialne, np. gleby, woda.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019

Kopaliny występujące na terenie Gminy Włoszczowa to: surowce węglanowe (wapienie, margle, opoki), piaski (budowlane, formierskie, do produkcji cegły wapienno-piaskowej i betonów komórkowych), surowce ilaste (iły, gliny) i ziemia krzemionkowa (opoka odwapniona). Ponadto na znacznej powierzchni powiatu występują torfy.

Na obszarze gminy powszechnie występującą kopaliną są piaski, głównie piaski eoliczne. Największe złoża znajdują się w okolicach miejscowości: Jeżowice, Kurzelów, Wymysłów, Brzeście, Czarncza – mają zastosowanie w budownictwie ogólnym i drogowym oraz w przemyśle odlewniczym. Reprezentują one różnowiekowe serie bardzo zróżnicowane genetycznie i litologicznie, a w efekcie charakteryzują się zmiennymi właściwościami i cechami jakościowymi.

Eksploatacja kopalin prowadzi do niekorzystnych zmian powierzchni terenu. Dlatego lokalizacja wyrobiska i sposób prowadzenia eksploatacji muszą spełniać nie tylko kryteria ekonomiczne i górnicze, ale także powinny uwzględniać wartości elementów środowiska przyrodniczego, którymi są zarówno gleby, lasy, jak i krajobraz. Obowiązkiem przedsiębiorcy jest rekultywacja wyrobiska po ukończeniu eksploatacji.

Na podstawie *Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce* wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wydobyto jedynie 4 tys. ton piasku i żwiru ze złoża Czarncza II oraz 16,1 tys. ton piasku kwarcowego ze złoża Żeliszawice I. Zasoby i wydobyte złoża kopalin na terenie gminy w 2013 roku przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12 Zasoby i wydobyte złoża kopalin na terenie Gminy Włoszczowskiej w roku 2013

Nazwa złoża	Stan zagrożenia złoża	Zasoby w tys. ton		Wydobycie tys. ton
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry				
Czarncza 3	R	696,00	696,00	-
Czarncza I	Z	832,00	-	-
Czarncza II	E	80,00	-	4
Piaski kwarcowe				
Żeliszawice	Z	441,7	-	-
Żeliszawice I	E	809,69	809,70	16,10

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, Z – złoża, z którego wydobyte zostało zaniechane,

E – złoża eksploatowane

Źródło: *Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce, Państwowa Służba Geologiczna, Warszawa 2014*

3.1.10 Dobra materialne, zabytki

Na terenie Gminy Włoszczowa znajduje się wiele zabytków świadczących o historii gminy i regionu. W tabeli 13 przedstawione zostały zabytki wpisane na listę Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na dzień 31 marca 2015 roku).

Tabela 13 Wykaz zabytków na terenie Gminy Włoszczowa

Miejscowość	Zabytek	Nr rejestracyjny
Bebelno	kościół parafialny pw. św. Michała Archaniola, drewniany	215 z 2.10.1956 oraz 417 z 21.06.1967 roku
	dzwonnica, drewniana	
Boczkowice	zespół dworski, 2 połowa XIX w.	931 z 26.04.1977 roku
	dwór	
	park	
Czarnca	kościół filialny pw. św. Floriana	79 z 11.11.1947 oraz 405 z 21.06.1967 roku
	dzwonnica	
	park i założenie krajobrazowe	642 z 17.12.1957 oraz 933 z 23.04.1977 roku
Konieczno	kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP	214 z 2.10.1956 oraz 647 z 14.01.1972 roku
Kurzelów	kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	271 z 16.10.1956 oraz 401 z 21.06.1967 roku
	kaplica pw. św. Anny na cmentarzu, drewniana	788 z 16.09.1972 roku
Nieznanowice	park	654 z 18.12.1957 roku
Rogienice	założenie folwarczne	936 z 26.04.1977 roku
	park ze stawami	
	część gospodarcza z zabudowaniami	
Włoszczowa	kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP	226 z 2.10.1956 oraz 430 z 21.06.1967 roku
	kaplica pw. Wszystkich Świętych na cmentarzu	535 z 2.01.1970 roku

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa
(stan z dnia 31.03.2015 r.), www.nid.pl*

3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024*, odniesiono się do poszczególnych zadań priorytetowych w obrębie celów szczegółowych, zaproponowanych w Strategii.

W stosunku do każdego z zadań priorytetowych skrupulatnie przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na bioróżnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, lokalny klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie.

3.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń ze względu na nieprzeprowadzenie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- narażanie miejscowej ludności na hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia spowodowane spalaniem paliw ze względu na brak wsparcia budowy obwodnicy Włoszczowy oraz wprowadzenia systemów rowerów miejskich;
- zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zagrożenie powodziowe wskutek nieuregulowania gospodarki wodno-ściekowej.

Zaniechanie powyższych inwestycji nie zmniejszy obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń, wobec tego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji dokumentu może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w Strategii zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska w regionie.

4. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

Ocena wpływu na środowisko działań zawartych w Strategii ma charakter stosunkowo szeroki i ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Wynika to z faktu, iż dokument Strategii wykazuje duży poziom ogólności, często bez wskazania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie wskazując cel i kierunek rozwoju.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397) oraz *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 817) dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* wg podziału w powyższych aktach prawnych.

Zgodnie z ww. rozporządzeniami, ze względu na swój charakter żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Część z zadań po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zadaniami tymi są:

- uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej:
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 68 – rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 77 – instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 *Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne*;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 79 – sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków;

- przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w pobliżu centrum Włoszczowy:
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 68 i 79;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 53 – zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą;
- a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - ❖ 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - ❖ 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;
- b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - ❖ 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - ❖ 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze, przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia;
- wyznaczenie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych:
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 68 i 79;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 52– zabudowa przemysłowa lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a – przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Powyższa klasyfikacja przedsięwzięć będzie możliwa do potwierdzenia dopiero po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania przedsięwzięcia zgodnie z kryteriami w ww. rozporządzeniach.

W zestawieniu nie uwzględniono zadania pn. Wsparcie budowy obwodnicy Włoszczowy, ze względu na to, że zadanie to nie polega na budowie obwodnicy, a jedynie wsparciu inwestycji. Obwodnica Włoszczowy jest inwestycją, która jest w trakcie realizacji. Na chwilę obecną nie został ustalony ostateczny przebieg obwodnicy, a tym samym jej lokalizacja. Starostwo Powiatowe we Włoszczowie wraz z Gminą Włoszczowa podpisały porozumienie ze Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Kielcach, dotyczące wsparcia w formie pomocy rzeczowej przy realizacji tego zadania (opracowanie studium wykonalności z koncepcją obwodnicy i programu funkcjonalno-użytkowego oraz uzyskanie decyzji środowiskowej). 12 lutego 2015 roku Starostwo Powiatowe ogłosiło przetarg na opracowanie Studium Wykonalności wraz z Koncepcją Programowo-Przestrzenną oraz uzyskanie decyzji środowiskowej i wykonanie Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla zadania pn. *Układ obwodnicowy miasta Włoszczowa – budowa obwodnicy miasta Włoszczowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 786 wraz z połączeniem z drogą wojewódzką Nr 742 i Nr 785*. Zadanie Strategii ma na celu wsparcie realizacji inwestycji w celu przyspieszenia czasu realizacji.

Zadania polegające na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych oraz przygotowaniu terenów pod budownictwo mieszkaniowe mogą wyznaczać ramy do realizacji inwestycji, które mogą spełnić kryteria klasyfikacji przedsięwzięć (§ 3 ust. 1. pkt 52 i 53) w ww. rozporządzeniach.

Powyższa klasyfikacja ma charakter orientacyjny. Dokładne zakwalifikowanie projektów będzie możliwe dopiero po ustaleniu rodzaju, lokalizacji lub powierzchniowej skali wielkości inwestycji wpisujących się w cele i kierunki rozwoju wyznaczone w dokumencie Strategii.

4.1 Matryca zbiorcza oddziaływań środowiskowych

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* na środowisko przyrodnicze odniesiono się do celów szczegółowych zaproponowanych w Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego działania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze,

powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływanie na etapie budowy i normalnego funkcjonowania. Zastosowano następujące oznaczenia:

-  – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
-  – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
-  – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
-  – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
-  – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione
														Obszary Natura 2000

Cel główny 1. Włoszczowa gminą zaspokajającą potrzeby społeczne mieszkańców

1.1 Estetyczna i funkcjonalna przestrzeń publiczna

1.1.1. Ukształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej

Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.							+							
Dostosowanie do potrzeb mieszkańców obiektów użyteczności publicznej.							+		+					
Przystosowanie obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.							+		+				+	
Stworzenie programu estetyzacji przestrzeni miejskiej.							+		+				+	
Utworzenie Parku Miejskiego.	+		+	+			+	+	+					
Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w pobliżu centrum Włoszczowy.	-		-	-			+	-						

1.1.2. Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.		+				+	+		+		+			
Wspieranie przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii.		+				+	+							
Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej.	+		+	+	+		+	+					n	n
Wspieranie budowy obwodnicy Włoszczowy.							+							

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska												
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki
													Obszary chronione
													Obszary Natura 2000

1.1.3. Dostosowanie usług publicznych do potrzeb osób starszych

Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście.							+		+		+		
Tworzenie prozdrowotnej przestrzeni publicznej.							+						
Utworzenie społecznego Domu Pomocy Diennej dla osób starszych.							+						
Uruchomienie Zintegrowanego Programu Profilaktycznego dla osób starszych.							+						

1.2 Atrakcyjna oferta rekreacji, kultury i edukacji

1.2.1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej

Wykreowanie rozpoznawalnego regionalnego produktu rekreacji dzięki wykorzystaniu zasobów naturalnych: lasów, zbiorników wodnych itp.	+		+	+	+		+		+			+	
Utworzenie Interaktywnego Centrum Energetycznego.							+						
Modernizacja, rozbudowa i zwiększanie atrakcyjności szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych.						+	+	+/-	+/-	+			
Rozbudowa tras do nordic walking'u.							+	+/-	+/-			+	
Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Placówek Oświatowych nr 2 we Włoszczowie.				+/-			+	+/-	+				
Modernizacja Stadionu Sportowego im. Mariana Górskiego.							+		+				

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione
														Obszary Natura 2000
1.2.2. Wspieranie rozwoju kultury														
Modernizacja obiektów kulturalnych.							+		+					
Wspieranie dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.							+						+	
Wspieranie działań związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i kulturowych.							+						+	
Stworzenie stałego kalendarza wydarzeń kulturalnych.							+							
Wspieranie udziału środowiska lokalnego w tworzeniu kultury.							+							
1.2.3. Doskonalenie systemu edukacji														
Organizowanie wysokiej jakości systemu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, w tym wzmacniającego rozwój kompetencji kluczowych.							+							
Zapewnienie dla wszystkich dzieci miejsc w przedszkolach.							+							
Utworzenie placówki opieki żłobkowej.							+							
1.2.4. Rozwój usług prozdrowotnych														
Wprowadzenie systemu rowerów miejskich.						+	+			+				
Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zdrowego trybu życia.							+							

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione
														Obszary Natura 2000

Cel główny 2. Włoszczowa gminą przedsiębiorczą

2.1. Wzrost aktywności gospodarczej

2.1.1. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców.

Pobudzanie tworzenia oraz rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw.							+							
Wykreowanie specjalizacji gospodarczej regionu.							+							
Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.							+							
Zapewnienie terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług.			n	n			+	+/-						
Zagospodarowanie pod działalność gospodarczą terenów zlokalizowanych w obrębie peronu Włoszczowa Północ.							+		+	n	+			

2.1.2. Przygotowanie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych

Wyznaczenie i kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	-		-	-			+	-						
Stworzenie oferty inwestycyjnej, m.in. poprzez wprowadzenie terenów do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.							+							

2.2. Wzrost aktywności społecznej

2.2.1. Wsparcie organizacji pozarządowych

Tworzenie warunków do realizacji zainteresowań i samorozwoju mieszkańców.							+							
---	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Wspieranie działań zmierzających do tworzenia trójsektorowych partnerstw.							+								
Wspieranie Forum Organizacji Pozarządowych.							+								
Współdziałanie z organizacjami otoczenia biznesu.							+								
Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.							+								
2.2.2. Wspieranie inicjatyw oddolnych															
Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej.							+								
Inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych programach pomocowych z UE oraz środkach krajowych.							+								
Wspieranie inicjatyw lokalnych.							+								
Utworzenie funduszu obywatelskiego.							+								
Utworzenie Gminnej Rady Sportu.							+								
2.2.3. Włączenie społeczne osób starszych															
Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.							+								
Opracowanie i realizacja kompleksowego programu wspierania osób starszych.							+								
Utworzenie Gminnej Rady Seniorów.							+								

4.2 Wpływ realizacji projektu na poszczególne aspekty środowiska

4.2.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

Dobry stan środowiska naturalnego decyduje w znaczącym stopniu o warunkach życia mieszkańców, zdolności do rozwoju nowych inwestycji, a tym samym rozwoju infrastruktury i usług publicznych.

Wśród zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* można odnaleźć takie, których realizacja będzie związana z oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta. Część z tych zadań będzie miała pozytywny wpływ, część z nich będzie ingerować tylko w czasie realizacji zadań, pozostała część z kolei przyczyni się do całkowitego zaniku omawianego komponentu środowiska w miejscu wykonywanych inwestycji i prac.

Strategia obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar gęsto zamieszkały i przekształcony wskutek działalności człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy i fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo.

Spośród działań zaplanowanych w Strategii potencjalnie najbardziej obszerny wpływ na bioróżnorodność i stan środowiska przyrodniczego może mieć wspieranie tworzenia terenów inwestycyjnych oraz tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego. Przeznaczenie części dotychczasowych terenów zielonych na tereny inwestycyjne i mieszkaniowe może się wiązać zubożeniem występującej tam szaty roślinnej i zmianą warunków bytowania zwierząt. Planuje się, że działalność ta będzie skoncentrowana na obszarach w granicach Miasta Włoszczowa. Tereny te są już w pewnym stopniu przekształcone antropogenicznie, a więc mało wrażliwe na przemiany środowiskowe. Oddziaływanie negatywne nie powinno być znaczące.

Planowane inwestycje infrastrukturalne ze względu na swój charakter mają lokalny zasięg i nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na bioróżnorodność. Rozbudowa ścieżek rowerowych i tras do nordic walking planowana jest na bazie już istniejących polnych drózek i szlaków, więc działanie to nie wpłynie znacząco na znajdującą się na tym terenie różnorodność biologiczną. Naruszona ziemia zostanie uporządkowana po wykonaniu prac, a teren dookoła uporządkowany. Inwestycje związane z budową ścieżek edukacyjnych służą polepszeniu warunków turystycznych gminy oraz zwiększą edukację ekologiczną mieszkańców.

Przygotowanie i prowadzenie prac docieplenia budynków w ramach termomodernizacji powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną zostanie złożony wniosek o uzyskanie stosownego pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.).

Związku z powyższymi przepisami na zarządcach budynków spoczywa odpowiedzialność za prowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków we właściwym terminie, bezpiecznym dla gniazdujących w budynkach przedstawicieli chronionych gatunków ptaków i mających swoje schronienia nietoperzy. Przed rozpoczęciem prac demontażowych należy przeprowadzić rozeznanie w kontekście występowania chronionych gatunków zwierząt, natomiast po zakończeniu prac, w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki należy (o ile to możliwe) umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze. Ponadto sposób przeprowadzenia prac demontażowych oraz ich termin powinien być dostosowany do okresów lęgowych tych gatunków. Po zakończeniu prac wykonawca zobowiązany jest do stworzenia zastępczych schronień dla ptaków i nietoperzy, tak aby liczba siedlisk nie została uszczuplona.

Odnawialne Źródła Energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Strategia zakłada wsparcie tego typu przedsięwzięć, jednak na etapie projektowania dokumentu nie ma decyzji odnośnie kierunku wsparcia. Brak jest informacji, które z projektów uzyskają odpowiednie wsparcie. Pod pojęciem wsparcia kryje się również promowanie OZE oraz zachęcanie inwestorów do realizacji nowych inwestycji wspieranych OZE. Działania te będą się głównie odnosić do nowych przedsiębiorstw powstających w ramach planowanej strefy inwestycyjnej, celem stworzenia wizerunku strefy inwestycyjnej przyjaznej środowisku.

Należy jednak zaznaczyć, że inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii (elektrownie wiatrowe, farmy fotowoltaiczne, instalacje do produkcji biokomponentów, obiekty do produkcji energii z biomasy, biogazu, geotermia itp.) mogą mieć negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Farmy fotowoltaiczne mogą potencjalnie zaburzać migrację zwierząt, powodować efekt lustra wody, olśnienia i efekt termiczny. Farmy fotowoltaiczne mają istotny wpływ na wartości wizualne krajobrazu, który wynika głównie z zajmowania przez te instalacje dużych obszarów w przypadku instalacji naziemnych. Farmy

wiatrowe stanowią natomiast dominujący element krajobrazu otoczenia, mogą zaburzyć lokalne ekosystemy poprzez stwarzanie dla przelatujących ptaków i nietoperzy śmiertelnych pułapek w przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach intensywnie wykorzystywanych przez te zwierzęta. Zwiększenie wykorzystania biomasy może doprowadzić do zmiany aktualnych cech krajobrazu rolniczego. Pozostałe instalacje służące pozyskiwaniu energii z OZE mogą również w przypadku niewłaściwej, nieprzemyślanej lokalizacji stanowić degradujący element krajobrazu i środowiska naturalnego.

Strategia sama w sobie nie zakłada budowy inwestycji OZE, lecz jedynie wspieranie i promowanie tych inwestycji, co przyczyni się do rozrostu OZE na terenie gminy. Z tego powodu nie jest możliwa ocena oddziaływania tego zadania, gdyż nie są znane kierunki działań i rodzaj technologii, którą wybiorą przyszli inwestorzy.

Strategia przewiduje wsparcie budowy obwodnicy Włoszczowy, którego celem będzie przyspieszenie realizacji długo planowanej inwestycji. Wspieranie jest działaniem, które również samo w sobie nie wiąże się z żadnym oddziaływaniem. Należy jednak uwzględnić, iż wspierane przedsięwzięcie będzie związane z ingerencją w środowisko. Wszelkie oddziaływania oraz rozwiązania rekompensujące negatywny wpływ zostaną uwzględnione w dokumentacji technicznej projektu. Głównym negatywnym oddziaływaniem tego typu inwestycji jest znaczna ingerencja w środowisko przyrodnicze, zmiana krajobrazu, przekształcenie obszarów zielonych w powierzchnie twarde, wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń na nowych obszarach, powstawanie barier dla migracji zwierząt i roślin.

W Strategii zaplanowane są również zadania, których realizacja będzie miała długotrwały i pozytywny wpływ na bioróżnorodność, zwierzęta i rośliny. Jednym z takich zadań jest utworzenie Parku Miejskiego. Dzięki temu zadaniu na obszarze wyznaczonym pod park usunięte zostaną chore i zniszczone drzewa i krzewy, w miejscu których zasadzone zostaną nowe. Przyczyni się to do odbudowy szaty roślinnej oraz utworzenia nowych miejsc lęgowych i żerowych dla zwierząt. Również uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej będzie miało długotrwały pozytywny wpływ na zwierzęta i rośliny. Podłączenie mieszkańców do kanalizacji przyczyni się do bezpiecznego odprowadzania ścieków i zapobiegnie ich odprowadzaniu bezpośrednio do gruntu. Zapobiegnie to również ograniczeniu w środowisku gruntowo-wodnym m.in. fosforanów, azotu, siarki i metali ciężkich.

Tereny planowanych zadań w Strategii znajdują się poza Specjalnymi Obszarami Ochrony (SOO), wyznaczonymi na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (*Dyrektywa z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG o ochronie naturalnych siedlisk oraz dziko żyjącej fauny i flory*) oraz poza Obszarami Specjalnej Ochrony (OSO), dla których podstawę prawną

stanowi Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa z dnia 2 kwietnia 1979 r. nr 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków), wchodzącymi w skład sieci obszarów Natura 2000.

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt, które są:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Listę gatunków roślin objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409). Rozporządzenie to określa:

- gatunki roślin:
 - objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków roślin, w tym wielkość stref ochrony.

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa:

- gatunki grzybów:
 - objęte ochroną ścisłą,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w Strategii należy przestrzegać zasad i zaleceń ww. rozporządzeń, jak również zasad i zakazów określonych w art. 51 i 52 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych, obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Ponadto w podrozdziale 4.4 przedstawiono propozycje działań minimalizujących negatywny wpływ.

4.2.2 Klimat, powietrze atmosferyczne

Realizacja zadań zawartych w Strategii może zarówno wpływać pozytywnie na powietrze i klimat, jak również przyczyniać się do pogorszenia tych komponentów środowiska.

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii pozwoli spotęgować efekt. Ograniczenie emisji spalin nastąpi również wskutek uruchomienia systemu rowerów miejskich. Ścieżki rowerowe są elementem realizowania ważnych z punktu widzenia jakości życia tzw. strategii niskoemisyjnych, stymulujących zastępowanie środków transportu (z samochodów na rowery).

Budowa obwodnicy miasta jest w planach już od kilkadziesiąt lat. Działanie polegające na wsparciu budowy obwodnicy ma na celu przyspieszenie realizacji inwestycji. Powstanie obwodnicy przeniesie emisję gazów z terenów miasta poza jego obręb, co spowoduje, że mniejszy procent ludności będzie narażony na kontakt z produktami spalania paliw. Ulegnie również poprawa płynności ruchu pojazdów, co także zmniejszy emisję zanieczyszczeń.

Uzbrojenie terenów inwestycyjnych, a także przygotowanie pod budownictwo mieszkaniowe są zadaniami, które mogą wyznaczać ramy dla dalszych działań będących źródłem negatywnych oddziaływań. Nastąpi napływ nowych przedsiębiorstw i powstanie nowych budynków mieszkalnych. Powstanie nowych obiektów będzie się wiązać z dodatkową emisją zanieczyszczeń do atmosfery oraz wytwarzaniem odpadów. Działania polegające na wspieraniu przedsięwzięć, które wykorzystują odnawialne źródła energii, a także stosowanie najlepszych dostępnych technologii spowoduje, iż skala tych uciążliwości będzie nieznaczna.

Planując realizację działań ujętych w Strategii należy stosować się do Uchwały Nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie określenia *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część B – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenie pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu i Część C – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia ozonu* oraz zapisy Uchwały Nr 1388/12 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenie pyłu PM_{2,5}* wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.

Programy w ramach ww. uchwał mają wpisany Plan Działań Krótkoterminowych, który służy polepszeniu jakości powietrza na terenie województwa. Zawarto również działania, jakie należy podjąć w celu ograniczenia emisji w przypadku wystąpienia lub możliwości wystąpienia stężeń alarmowych zanieczyszczeń.

Pozostałe z zadań w ramach Strategii nie powinny wiązać się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, mogącymi powodować zmiany lokalnego klimatu. Zadania te nie spowodują pogorszenia jakości powietrza oraz przekroczenia poziomu dopuszczalnych substancji określonych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2012 poz. 1031).

4.2.3 Ludność

Strategia z założenia ma wspierać wszystkie grupy społeczne i prowadzić działania przyczyniające się do poprawy jakości ich życia. Część działań ma charakter prospołeczny i w większym bądź mniejszym stopniu wpłynie pozytywnie na społeczność lokalną. Przyczyni się do tego niewątpliwie rozwój i dostęp do usług edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.

Realizacja przedsięwzięć Strategii wpłynie na aktywizację mieszkańców oraz ułatwi im rewitalizację społeczną. Umożliwi przyjemne spędzanie wolnego czasu nie tylko mieszkańcom, ale również osobom odwiedzającym gminę. Realizacja działań w sferze przestrzeni i gospodarki wpłynie bezpośrednio na wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców i turystów, natomiast konkretne działania społeczne dotyczyć będą rozwoju zasobów ludzkich, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych. Realizacja projektu wpłynie na pobudzenie wzrostu społeczno-gospodarczego. Powstaną nowe przedsiębiorstwa oraz nowe miejsca pracy, co wpłynie na zmniejszenie się bezrobocia, poprawie ulegną warunki ekonomiczne mieszkańców gminy.

Realizacja zadań w sektorze przestrzennym wpłynie na poprawę wizerunku gminy w oczach turystów i mieszkańców.

Jedyną uciążliwością dla mieszkańców, tych znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie z obszarami objętymi rozwojem, będą prace remontowo-budowlane. Związane to będzie z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

W związku z powyższym stwierdza się, że działania w ramach Strategii wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności i jakość życia mieszkańców.

4.2.4 Powierzchnia ziem, krajobraz

Część zadań w Strategii będzie się wiązać z ingerencją w krajobraz i powierzchnię ziemi. Następstwami tego będą zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne.

Wykreowanie rozpoznawalnego regionalnego produktu rekreacji dzięki wykorzystaniu zasobów naturalnych to działanie polegające na zwiększeniu estetyki wokół kwalifikowanych obiektów. Tereny zostaną zagospodarowane w sposób umożliwiający wypoczynek, staną się przyjazne zarówno dla mieszkańców, jak i osób odwiedzających gminę. Działanie to spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności wokół tych obiektów, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Należy, więc zadbać o zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach m.in. poprzez ustawienie odpowiedniej ilości koszy na śmieci.

Korzystnymi zadaniami, które wpłyną na poprawę krajobrazu miejskiego i gminy będą działania z zakresu modernizacji terenów i obiektów, jak np.:

- likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych w mieście;
- modernizacja stadionu sportowego im. Mariana Górskiego;
- budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Placówek Oświatowych nr 2 we Włoszczowie.

Działania te poprawią estetykę i sprawią, że gmina stanie się bardziej przyjazna dla mieszkańców i turystów. Pod pojęciem likwidacji barier architektoniczno-urbanistycznych kryje się głównie dostosowanie obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych. Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Placówek Oświatowych nr 2 we Włoszczowie oraz modernizacja stadionu sportowego stworzą warunki do lepszego rozwoju zarówno tych najmłodszych, jak również dojrzałych mieszkańców gminy. Ingerencja w środowisko przyrodnicze w przypadku tych zadań będzie znikoma.

W ramach działania polegającego na utworzeniu Parku Miejskiego planuje się wyznaczenie i zagospodarowanie obszaru w południowej części miasta pod cele rekreacyjne. Na obszarze tym polepszeniu ulegnie różnorodność biologiczna wskutek nasadzenia nowych gatunków drzew i krzewów, a zarazem krajobraz.

Wdrażanie zadań w ramach Strategii będzie się wiązać z racjonalnym gospodarowaniem odpadów. Na etapie projektowania będą podjęte takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia. Należy dążyć do realizacji celów i zadań zawartych w *Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012–2018*. Cele krótkotrwałe oraz długotrwałe, a także główne kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami są uwzględnione ww. Planie, odpowiednio w rozdziale 5 i 6.

Realizacja zadań takich jak modernizacja, rozbudowa i zwiększenie atrakcyjności szlaków rowerowych i ścieżek edukacyjnych oraz rozbudowa tras do nordic walkng'u będzie związana z ingerencją i naruszeniem stanu powierzchni ziem. Realizacja tych zadań będzie się wiązać z koniecznością przemieszczania mas ziemnych – grunt ten będzie wywieziony w miejsce wskazane przez gminę. Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleby. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac budowlanych powierzchnia ziem przyległa do nowych obiektów zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzaniu zieleni towarzyszącej. Jednocześnie w trakcie prowadzonych prac budowlanych zostaną maskowane dysharmonijne elementy, które będą powodować chwilowe zaburzenia krajobrazu. Po zakończeniu prac teren zostanie uprzątnięty i przywrócony zostanie ład przestrzenny.

W Strategii nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym należy zachować szczególne środki ostrożności. Zgodnie z *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 roku w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800) zakazuje się wprowadzenia do gruntu lub wód ścieków, bez uprzedniego ich oczyszczenia.

4.2.5 Warunki wodne

W Strategii uwzględniono zagrożenia związane bezpośrednio z rosnącą ilością ścieków ze źródeł komunalnych oraz pogarszającym się stanem wód powierzchniowych i podziemnych spowodowanym niewłaściwym zagospodarowaniem tych ścieków.

Działania z zakresu gospodarki wodno-ciekowej są niezbędne dla sprawnego funkcjonowania gminy z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska. Zorganizowanie gospodarki wodno-ściekowej będzie zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do ziemi i wód, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń do wód z niezorganizowanych punktowych źródeł. Działanie to przyczyni się do poprawy stanu lub utrzymania dobrego stanu wód, co wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły* polegającym na spełnieniu wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym. Celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu. Strategia nie zawiera zadań, które przyczynią się do pogorszenia stanu chemicznego i ilościowego omawianych wód. Instalacja wodno-kanalizacyjna będzie szczelna i zabezpieczona w sposób zapobiegający wydostawaniu się ścieków, czy stratom wody. Sieć kanalizacyjna nie będzie stanowić źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza, ziemi i wód. Są to obiekty zaplanowane z myślą o ochronie środowiska. Na etapie eksploatacji omawiane przedsięwzięcia przyniosą długotrwały pozytywny efekt polegający na kontrolowanym i bezpiecznym dla środowiska gospodarowaniu wodą i ściekami oraz poprawią komfort życia mieszkańców.

Niektóre z zadań przewidzianych do realizacji w Strategii będą się wiązały ze zwiększeniem poboru wody. Będą to zadania związane z powstawaniem nowych obiektów, jak również przygotowaniem terenów inwestycyjnych oraz terenów pod budownictwo mieszkaniowe, które stworzą ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć wymagających poboru wody. Przewiduje się, że wszystkie nowo powstałe obiekty będą podłączone do istniejących sieci wodociągowych. Zwiększenie ilości wody pitnej pobieranej z sieci wodociągowej nie spowoduje powstania deficytu wody pobieranej z ujęć.

Teren centrum Miasta Włoszczowa oraz obszar na południe od centrum jest objęty strefą ochronną z uwagi na obecność ujęć wód podziemnych w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 408 i 409. Granice strefy wyznacza *Rozporządzenie nr 20/2014*

Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęć wody podziemnej SW-I, SW-II, SW-V, Nr 1 (os. Brożka) w miejscowości Włoszczowa. Rozporządzenie na podstawie Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469), określa nakazy i zakazy na terenach ochrony pośredniej i bezpośredniej. Przeprowadzona analiza zadań Strategii wskazuje, że nie dojdzie do naruszenia tych zakazów.

Podczas projektowania inwestycji w ramach realizacji kolejnych celów Strategii należy uwzględnić *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 roku w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800), określające:

- substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, powodujące zanieczyszczenie wód, które powinno być eliminowane, oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, powodujące zanieczyszczenie wód, które powinno być ograniczane;
- warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, w tym najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń, oraz warunki, jakie należy spełnić w celu rolniczego wykorzystania ścieków;
- miejsce i minimalną częstotliwość pobierania próbek ścieków, metodyki referencyjne analizy i sposób oceny, czy ścieki odpowiadają wymaganym warunkom;
- najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń dla ścieków z oczyszczalni ścieków bytowych i komunalnych oraz dla ścieków z oczyszczalni ścieków w aglomeracji.

Pozostałe zadania planowane w ramach realizacji Strategii nie wpłyną na wody powierzchniowe oraz podziemne, gdyż żadne z nich nie wiążą się z dodatkowym wytwarzaniem i wprowadzaniem zanieczyszczeń (ścieków, odpadów) do wód i gruntu, co mogłoby pogorszyć stan czystości cieków naturalnych i wód podziemnych.

4.2.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Grupa przedsięwzięć zawarta w Strategii jest związana z wprowadzeniem nowych inwestycji, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Prace w ramach realizacji tych zadań będą źródłem hałasu związanego z pracą ludzi i maszyn. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na poszczególnym terenie, głównie w porze dziennej.

Zadania te będą realizowane z udziałem urządzeń mechanicznych, które w czasie pracy będą emitowały hałas i spaliny oraz naruszają powierzchnię ziemi. Emisja ta będzie chwilowa oddziałująca w nieznacznym sposób na powietrze oraz powierzchnię ziemi. Prace z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny sprawne w sposób zgodny z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia – np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu.

Zagospodarowanie pod działalność gospodarczą terenów zlokalizowanych w obrębie peronu Włoszczowa Północ jest związane z działaniem zapewnienia terenów pod rozwój lokalnego handlu i usług. Uciążliwością podczas realizacji tej inwestycji będzie wzmocniony hałas akustyczny podczas prac modernizacyjnych oraz utrudnienia w płynności ruchu pieszych. Oddziaływanie to zniknie po realizacji zadania, a następstwem tego będą warunki sprzyjające do rozwoju w sektorze działalności usług i handlu.

Działania podejmowane w ramach Strategii powinny uwzględniać obowiązujące normy emisji hałasu ujęte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 poz. 112).

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze Gminy Włoszczowa jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego), na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni.

Budowa obwodnicy miasta przyczyni się do zmniejszenia poziomu hałasu, odciążając tereny o dużej gęstości zaludnienia z ruchu samochodowego – przenosząc go poza jego granice. Ponadto ekrany ochronne oraz nowe drzewostany w pobliżu dróg będą stanowiły barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny.

Działania polegające na uruchomieniu systemu rowerów miejskich przyczynią się do obniżenia emisji hałasu. Przekonując mieszkańców do jazdy na rowerze zmniejszy się przyrost ilości samochodów w gminie.

W zadaniach przewidzianych do realizacji w ramach Strategii nie przewiduje się żadnych działań, które będą powodować promieniowanie elektromagnetyczne (nie będą montowane linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe itp.). Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że realizacja celów Strategii nie wpłynie w żaden sposób na środowisko w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

4.2.7 Zasoby naturalne

Działania w ramach Strategii nie będą wpływały negatywnie na zasoby naturalne miejscowości, gdyż zasoby naturalne jakie będą wykorzystywane w ramach realizacji zadań to przede wszystkim woda, żwir, piasek i energia używane w trakcie trwania prac remontowo-budowlanych. Podczas robót budowlanych planuje się oszczędność tych surowców.

4.2.8 Dobra materialne, zabytki

W Strategii planuje się takie zadania, które będą się wiązały z ingerencją w obiekty materialne i zabytkowe. Prace termomodernizacyjne, przeprowadzenie prac estetycznych i przestrzennych poprawią wizerunek budynków, a zarazem miejscowości, co będzie miało odzwierciedlenie w podniesieniu atrakcyjności turystycznej gminy.

Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych wiązać się będzie przede wszystkim z dostosowaniem do osób starszych i niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów kulturowych. Strategia zakłada również wspieranie dziedzictwa kulturowego i naturalnego, które polegać ma na udostępnieniu oferty kulturowej mieszkańcom i turystom.

Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Placówek Oświatowych nr 2 we Włoszczowie oraz modernizacja stadionu sportowego stworzą warunki do lepszego rozwoju zarówno tych najmłodszych, jak również dojrzałych mieszkańców gminy. Ingerencja w środowisko przyrodnicze w przypadku tych zadań będzie znikoma.

4.2.9 Obszary chronione, Natura 2000

Na terenie Gminy Włoszczowa największy teren chroniony stanowi Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ponadto występują również inne formy chronione: dwa obszary Natura 2000, rezerwat przyrody oraz 7 pomników przyrody.

Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. W odniesieniu do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wprowadzone zakazy nie dotyczą m.in. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21*

sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Do celów publicznych w rozumieniu ustawy zalicza się:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- wydzielanie gruntów pod lotniska, urządzenia i obiekty do obsługi ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść oraz budowa i eksploatacja tych lotnisk i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie sieci transportowej dwutlenku węgla;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- ochrona Pomników Zagłady w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i obiektów sportowych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;

- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem;
- poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Ze względu na ogólność zapisów Strategii, nieobejmującą wskazanie konkretnych działań inwestycyjnych, przewidywany wpływ na obszary chronione można traktować jedynie jako potencjalny. Na obecnym etapie planowania możliwe jest jedynie wskazanie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje wyłącznie miejscowość Włoszczowa, w tym głównie tereny przekształcone antropogenicznie, znajdujące się poza obszarami chronionymi. Jedynym zadaniem, który po ustaleniu lokalizacji może mieć wpływ na środowisko chronionych obszarów jest rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej.

Nowe inwestycje w ramach ww. zadań mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na obszary chronione, w związku z zajmowaniem nowych powierzchni, co może prowadzić do degradacji siedlisk gatunków. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni o zasięgu uzależnionym od rodzaju i zakresu inwestycji. W parkach krajobrazowych oraz obszarach chronionego krajobrazu zakazana jest realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody). Zakazy te nie dotyczą inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powodziowym.

Zadanie polegające na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej zgodnie z *Ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2015 r. poz. 782) zalicza się do

inwestycji celu publicznego i nie będzie sprzeczne z zakazami dotyczącymi ochrony przyrody na tym obszarze.

Każdorazowo jednak, podczas planowania inwestycji należy mieć na uwadze zapisy poszczególnych Planów ochrony dla powyższych form ochrony, zawierających ustalone zakazy i cele ochrony, a także odstępstwa od zakazów. Na obecnym etapie nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na parki krajobrazowe analizowanego typu przedsięwzięć.

Na terenie Gminy Włoszczowa znajduje się fragment głównego korytarza ekologicznego Korytarz Południowo-Centralny, korytarz Doliny Nidy i Częstochowa-Wschód oraz lokalne korytarze. Głównym założeniem korytarzy ekologicznych jest zapewnienie spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą, nieprzekraczalną barierą infrastrukturalną, a do takich należą bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka. Planowane działania Strategii wiążą się głównie z ingerencją w tereny zamieszkałe przez ludność oraz przekształcone antropogenicznie. Jednak w przypadku takich inwestycji jak rozbudowa sieci rowerowej, budowa inwestycji OZE należy odpowiednio dobrać lokalizację, aby nie zakłócić podstawowych funkcji korytarzy ekologicznych.

Inwestycje ujęte w Strategii, których lokalizacja jest znana w chwili przygotowania programu, znajdują się poza obszarami sieci Natura 2000. Zadania te nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenia powierzchni siedliska gatunku. Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Działania Strategii nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia, a także przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

4.3 Skumulowane i transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* będą się nakładały, w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Oddziaływanie skumulowane może wystąpić w postaci emisji hałasu. Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury może spowodować miejscowy wzrost poziomu hałasu w środowisku. Powstanie nowych odcinków dróg, w tym głównie obwodnicy Włoszczowy spowoduje zmniejszenie emisji hałasu na obszarach o zwartej zabudowie w centrum miasta, co spowodowane będzie przejęciem znacznej części natężenia ruchu przez nowe odcinki dróg.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii ma charakter lokalny i ewentualne, negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

4.4 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań Strategii

Zgodnie z art. 75 ust. 3 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

W odniesieniu do zidentyfikowanych oddziaływań, na obecnym etapie planowania sytuacja taka nie ma miejsca. W związku z tym – nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Ogólny charakter wspieranych projektów i przedsięwzięć przedstawionych w projekcie Strategii nie pozwala na jednoznaczną ocenę skutków środowiskowych, a w ślad za tym – na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań łagodzących i ograniczających potencjalne skutki niekorzystne. Przy realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko.

Działania minimalizujące w poniższym zestawieniu przedstawiono w odniesieniu do poszczególnych zadań inwestycyjnych Strategii, które mogą spowodować negatywne oddziaływanie. Natomiast w tabeli 14 przedstawiono działania minimalizujące w odniesieniu do danego komponentu środowiska.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.

Działania minimalizujące:

- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych,
- minimalizacja zajętości terenu,
- analiza lokalizacji i rodzaju nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz,
- zabezpieczenie terenu przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego,
- podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT,
- maksymalne ograniczenie wycinki drzew i krzewów wokół zbiornika,
- zabezpieczenie drzew i krzewów przed negatywnym skutkiem prac.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac termomodernizacyjnych poza sezonem lęgowym zwierząt (szczególnie nietoperzy),
- tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych dla zwierząt podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych,
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w trakcie prowadzenia prac,
- prowadzenie prac modernizacyjnych w godzinach dziennych,
- stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej.

Działania minimalizujące:

- odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć, prowadzenie sieci kanalizacyjnej poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt,
- stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi,
- minimalizacja zajętości terenu,
- ograniczenie w miarę możliwości hałasu,
- maksymalne ograniczenie wycinki drzew i krzewów,
- stosowanie wyłącznie mieszanki roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych,
- zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego,
- wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- utworzenie edukacyjnej ścieżki rowerowej na terenie gminy.

Działania minimalizujące:

- odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięcia,
- prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na biegu jałowym,
- prowadzenie prac z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu,
- odpowiednia gospodarka odpadami na terenie budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych,
- dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy),
- wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- wspieranie przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Działania minimalizujące:

- wydawanie decyzji administracyjnych zgodnych z zasadami i wymaganiami ochrony środowiska,
- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych,
- lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi,
- unikanie lokalizacji przesłaniających zabytki o charakterze lokalnych dominant przestrzennych,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlano-montażowych.

Tabela 14 Propozycje działań minimalizujących dla poszczególnych rodzajów inwestycji związanych z realizacją priorytetów inwestycyjnych

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap budowy		
Ludzie i ich zdrowie, powietrze, fauna, flora	▪ negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji;	▪ prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; ▪ zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; ▪ odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; ▪ podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; ▪ dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; ▪ odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; ▪ lokalizacja inwestycji umożliwiająca dotrzymanie standardów akustycznych.
Zabytki	▪ potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; w przypadku zniszczenia obiektu archeologicznego – oddziaływanie stałe;	▪ prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; ▪ w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy i Urzędem Gminy lub konserwatorem zabytków.

Krajobraz	▪ przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); – oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac;	▪ prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; ▪ prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	▪ potencjalne ujemne oddziaływania na gatunki i siedliska zwierząt oraz rośliny związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz termomodernizacyjnych budynków w fazie realizacji poszczególnych inwestycji; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne;	▪ ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; ▪ ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; ▪ dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; ▪ lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; ▪ uwzględnianie zapisów zawartych w Planach zadań ochronnych/Planach ochrony podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach obszarów chronionych; ▪ stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych; ▪ zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; ▪ umożliwienie przejścia dla poszczególnych grup zwierząt przy prowadzeniu inwestycji liniowych; ▪ wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zielenią wokół nowych obszarów inwestycyjnych.
Powierzchnia ziemi, gleby	▪ możliwy negatywny wpływ na jakość gleb w fazie realizacji inwestycji budowlanych; ▪ negatywny wpływ związany z naruszeniem istniejącej struktury powierzchni ziemi i gleb, wynikający z konieczności wykonania prac ziemnych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji;	▪ stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi; ▪ odpowiednia gospodarka odpadami na placu budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych.

Wody	▪ negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach;	▪ prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; ▪ posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych.
Zasoby naturalne	▪ budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych; – oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce;	▪ racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów jak największej ilości surowców z odzysku.
Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Proponowane działania minimalizujące
Etap eksploatacji		
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	▪ wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; – oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego;	▪ uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej – nie należy planować obciążającej środowisko infrastruktury turystycznej na obszarach ochrony ścisłej; ▪ lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; ▪ ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję.
Krajobraz	▪ zajmowanie nowych powierzchni pod ścieżki rowerowe; – oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji;	▪ analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłócą istotnie aktualnych walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogi ochrony krajobrazu; ▪ wkomponowywanie nowych elementów z poszanowaniem walorów krajobrazowych inwestowanych terenów; ▪ stosowanie zieleni izolującej, np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne; ▪ utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych; ▪ prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów.

Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat	▪ potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych i zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania; – oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu;	▪ intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego; ▪ stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu; ▪ nasadzenia zieleni przy drogach; ▪ transport odpadów poza terenami zabudowanymi.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Faza realizacji projektu, tj. prowadzenie prac budowlanych, może wiązać się z niekorzystnymi uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Na etapie realizacji mogą wystąpić negatywne oddziaływania na środowisko. Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji.

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Strategii będzie się nakładało w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań musi więc być tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca posiadał środki chemiczne powodujące neutralizację ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych w sytuacji wystąpienia awarii urządzeń pracujących na terenie budowy, tak aby nie powodować emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zaleca się organizację placu budowy w ten sposób, aby uniemożliwić wystąpienie niekontrolowanych skażeń gleby. Miejsca gromadzenia materiałów do budowy, baza sprzętu i zaplecze budowlane powinny zostać wyznaczone i przygotowane w sposób zabezpieczający wody płynące, ujęcia wód oraz grunt przed skażeniem. Sprzęt budowlany poruszający się po placu budowy i na drogach dojazdowych powinien mieć ustalone trasy przejazdu i organizację ruchu.

W fazie budowy będą powstawać odpady socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej. Zaleca się, aby wykonawca robót budowlanych zapewnił prawidłowy sposób gospodarowania wytworzonymi odpadami na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z postanowieniami *Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.). Odpady powinny być segregowane, gromadzone w szczelnych oznakowanych pojemnikach i wywiezione do zakładów utylizacji.

Ścieki socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej będą odprowadzane do istniejącej kanalizacji lub magazynowane w szczelnym zbiorniku bezodpływowym, a następnie wozem asenizacyjnym wywiezione na oczyszczalnię ścieków.

Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska.

5. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024 to oparty na dostępnej wiedzy i istniejących obecnie uwarunkowaniach uporządkowany zbiór działań opracowanych pod kątem osiągnięcia celów głównych, zmierzających do rozwoju gminy w kierunku turystycznym oraz przedsiębiorczym, co ma przyczynić się do wzrostu aktywności mieszkańców. Dokument Strategii charakteryzuje się wysokim stopniem ogólności, często nie zawiera propozycji konkretnych działań i nie ma odniesienia w wytycznych lokalizacyjnych. Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza Prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów Strategii, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Strategii miało miejsce w toku opracowywania dokumentu i obejmowało m. in. opracowanie Diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje w ramach zespołu projektowego z przedstawicielami różnych środowisk oraz ankietowania mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Strategii.

Należy również podkreślić, że większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Zdefiniowane w Strategii zadania, będące narzędziem służącym do spełnienia celów dokumentu nie mają charakteru tzw. twardych założeń, a wskazują raczej kierunek aktywności, pozwalający na elastyczny dobór formy ich realizacji. Alternatywą dla przyjętych rozwiązań, pojawiającą się w późniejszym etapie wdrażania projektu, może być:

- wybór innych budynków, które mają zostać termomodernizowane,
- zmiana kolejności działań, wynikająca z nakładania się prac bądź też z zachwiania harmonogramu robót lub też innych czynników, które w chwili obecnej ciężko kwalifikować,
- wybór innych materiałów budowlanych, bardziej ekologicznych.

Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą niewielkie i w większości przypadków będą występować jedynie na etapie budowy.

6. Metody analizy skutków realizacji projektu

Istotnym elementem weryfikacji wdrożenia działań wskazanych w Strategii jest monitoring. Systematyczny monitoring pozwoli na obserwację i potwierdzenie prognozowanych skutków środowiskowych, będących wynikiem realizacji działań nakreślonych w Strategii.

Proces wdrażania Strategii należy monitorować poprzez określenie jednostek odpowiedzialnych za wdrożenie poszczególnych zadań priorytetowych, identyfikację częstości przeprowadzania monitoringu realizacji poszczególnych zadań, określanie statusu i problemów związanych z realizacją zadania. Monitoring efektów realizacji założeń Strategii powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska, a także wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Dlatego niezmierne istotna jest również analiza stanu środowiska w Gminie Włoszczowa: jakości powietrza atmosferycznego, wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakości wód płynących i podziemnych, jakości wody do picia, a także poziomu hałasu.

Za monitoring jakości środowiska przyrodniczego w całym województwie świętokrzyskim odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). W ramach monitoringu środowiska prowadzony jest monitoring: jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i wibracji, pól elektromagnetycznych oraz gleb. Instytucje, które wspomagają monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz mogą wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym projektem Strategii na terenie Gminy Włoszczowa to m.in.: Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna we Włoszczowie i Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego we Włoszczowie. Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Gminy we Włoszczowie, który może reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując Strategię do aktualnych potrzeb.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024 została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z właściwymi organami: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem projektu Strategii oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

W Prognozie opisano szczegółowo teren Gminy Włoszczowa, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska na terenie gminy: zasoby przyrody, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, stan powietrza atmosferycznego i zasoby geologiczne (złoża kopalin).

Omówiono zawartość dokumentu Strategii, jej cele i wyznaczone kierunki działań. Porównano, czy zapisy zawarte w Strategii są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie Strategii. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz obszary chronione. Stwierdzono, że duża część zadań wyznaczonych w Strategii ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy. Przeprowadzona analiza wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco na środowisko. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że w prawie wszystkich przypadkach zamierzenia Strategii będą

mieć co najmniej potencjalnie korzystny lub neutralny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku miejscowości;
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- mieszkańców – ze względu na realizację szeregu działań przyczyniających się do poprawy jakości życia i rozwoju lokalnej społeczności.

Należy jednak pamiętać, że realizacja wielu zadań Strategii wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Dużo zależy od etapu planowania i szczegółowego rozpoznania celowości, formy i sposobu prowadzenia inwestycji. Na etapie budowy realizacja prawie wszystkich zadań może w pewnym zakresie oddziaływać na środowisko, jednak nie powinno to być oddziaływanie znaczące. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska. W pojedynczych przypadkach zmiany w środowisku będą trwałe, np. nastąpi zanik terenów zielonych w miejscach budowy nowych obiektów budowlanych. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

W podrozdziale 4.4 Prognozy przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w Strategii. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Włoszczowa oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

W Prognozie przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji Strategii, którą będzie monitoring wdrażania Strategii. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Strategią oraz za

nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadał Urząd Gminy Włoszczowa.

Wykaz rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Włoszczowy na tle kraju, województwa i powiatu	16
Rysunek 2 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Włoszczowa w 2014 roku.....	17
Rysunek 3 Liczba ludności w Gminie Włoszczowa w latach 2008–2014.....	19
Rysunek 4 Liczba ludności Gminy Włoszczowa w latach 2010–2014 z podziałem na płeć...	19
Rysunek 5 Struktura wieku ludności z podziałem na płeć w Gminie Włoszczowa w 2014 roku.....	20
Rysunek 6 Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności w Gminie Włoszczowa w latach 2008–2013	20
Rysunek 7 Wybrane formy ochrony przyrody w obrębie Gminy Włoszczowa	24
Rysunek 8 Granica Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.....	27
Rysunek 9 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy.....	29
Rysunek 10 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Dolina Białej Nidy	32
Rysunek 11 Położenie Gminy Włoszczowy na tle sieci korytarzy ekologicznych w Polsce ..	34
Rysunek 12 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Włoszczowa.....	40
Rysunek 13 Lokalizacja GZWP i JCWPd w obrębie Gminy Włoszczowa według podziału na 161 części	42
Rysunek 14 Ilość pojazdów samochodowych przypadająca na mieszkańca w powiecie włoszczowskim w latach 2009–2013.....	48

Wykaz tabel

Tabela 1 Wizja i Misja wyznaczone dla Gminy Włoszczowa w ramach <i>Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024</i>	13
Tabela 2 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 1 Celu głównego: Włoszczowa gminą zaspokajającą potrzeby społeczne mieszkańców	13
Tabela 3 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 2 Celu głównego: Włoszczowa gminą przedsiębiorczą.....	14
Tabela 4 Użytkowanie gruntów w Gminie Włoszczowa w 2014 roku.....	17
Tabela 5 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi.....	22
Tabela 6 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony roślin...	23

Tabela 7 Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2013 roku przepływających przez teren Gminy Włoszczowa	38
Tabela 8 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Włoszczowa	39
Tabela 9 Jakość wód podziemnych w punktach monitoringu sieci krajowej w powiecie włoszczowskim w 2010–2012 roku	44
Tabela 10 Wykaz ujęć wody pitnej i stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Włoszczowa (stan na dzień 31.12.2010 r.)	45
Tabela 11 Średni Dobowy Ruch (SDR) według rodzajowej struktury ruchu pojazdów silnikowych na drogach wojewódzkich w obrębie Gminy Włoszczowa	47
Tabela 12 Zasoby i wydobycie złóż kopalin na terenie Gminy Włoszczowy w roku 2013	51
Tabela 13 Wykaz zabytków na terenie Gminy Włoszczowa	52
Tabela 14 Propozycje działań minimalizujących dla poszczególnych rodzajów inwestycji związanych z realizacją priorytetów inwestycyjnych	82

Bibliografia

1. *Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce*, Państwowa Służba Geologiczna, Warszawa 2014.
2. *Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. – Załącznik I Rodzaje siedlisk przyrodniczych ważnych dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia Specjalnych Obszarów Ochrony.*
3. *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków.*
4. GEO Pomerania, strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, geopomerania.pl
5. Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, geoserwis.gdos.gov.pl.
6. Górny M., Jędrzejewski W., *Korytarze ekologiczne w Polsce*, Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża 2011.
7. Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kzgw.gov.pl.
8. *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2014*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, 2015.
9. *Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012–2018*, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2012.
10. *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (M.P. z 2011 r. Nr 49 poz. 549).
11. *Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2003.
12. Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego: Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl.
13. Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, mapapolski.com.pl.
14. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Włoszczowa – aktualizacja na lata 2012–2015 z perspektywą do roku 2019*, Włoszczowa 2012.
15. *Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne*, Kielce 2014.
16. *Program wodno-środowiskowy kraju – załącznik I*, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010.

17. *Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zmierzające do lepszej ochrony wód.*
18. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).*
19. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu przeprowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258 poz. 1550 z późn. zm.).*
20. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800).*
21. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896).*
22. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).*
23. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883).*
24. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348).*
25. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409).*
26. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).*
27. *Rozporządzenie nr 20/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęć wody podziemnej SW-I, SW-II, SW-V, Nr 1 (os. Brożka) w miejscowości Włoszczowa.*
28. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 817).*
29. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397).*
30. *Serwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl.*

31. Serwis Regionalnej Dyrekcji Ochrony Przyrody w Kielcach, kielce.rdos.gov.pl.
32. *Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011–2012*. Raport, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, 2013.
33. *Strategii Rozwoju Gminy Włoszczowa na lata 2015–2024*, Kielce 2015.
34. Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Portal informacyjno-edukacyjny Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl.
35. Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, gios.gov.pl.
36. Strona internetowa Inspekcji Ochrony Środowiska, Monitoring jakości wód podziemnych, mjwp.gios.gov.pl.
37. Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Rejestr zabytków, nid.pl.
38. Strona internetowa Państwowego Instytutu Geologicznego, Państwowego Instytutu Badawczego, pgi.gov.pl.
39. Strona internetowa Państwowej Służby Hydrogeologicznej, psh.gov.pl.
40. Strona internetowa Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach, szdw.kielce.com.pl.
41. Strona internetowa Urzędu Gminy Włoszczowa, wloszczowa.pl.
42. Uchwała Nr 1388/12 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie rozpatrzenia uwag i wniosków do projektu *Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}* wraz z Planem Działań Krótkoterminowych.
43. *Uchwała nr XXXV/619/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.*
44. *Uchwała Nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część B – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu; Część C – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia ozonu.*
45. *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789 z późn. zm.).
46. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.).
47. *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.).
48. *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2015 r. poz. 469).

49. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.).
50. *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.).
51. *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).
52. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.).
53. *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2015 r. poz. 782).
54. *Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2013*, Kielce 2014.
55. *Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta i Gminy Włoszczowa*, Kielce 2004.